

Asc. 334²

ANNUS
NOVUS ET SANCTUS,

SIVE

PRAXIS
EXERCITIORUM
SPIRITUALIUM

S. P. IGNATII

Ufu Annuo,

Primum post Annum
sanctum, utiliter & sanctè
frequentanda.

XENIUM

ALMÆ CONGREGATIONI

*Colleg. Majori Soc. Jesu
Fuldae: Sub Titulo, & Presidio 1727.*

B. V. MARIÆ

AB ANGELO SALUTATÆ

Fuldae oblatum,

ANNO M. DCC. XXVI.

Cum Permissu Superiorum.

Typis, Josephi Ant. Köfs, Typogr. Aulici.

S. 1867/88: 1178.

Renovamini spiritu mentis
vestræ. *Eph. 4. v. 23.*

* *
*

Salus animæ in sanctitate
iustitiæ melior est omni
auro, & argento. *Eccli. 30.*

KOEN.
DER
UNIVERS.
HALLE.

* *
*

Quomodo dilexi legem tu-
am Domine? totâ die
meditatio mea est. *Pf. 118.*
v. 97.

* *
*

Concaluit cor meum intra
me, & in meditatione
mea exardescet ignis.

Pfal. 38.

NO. 48 / 13
SERIEN. PR.
DER
BIBLIOTHEK
UNIVERS.
ERFURT.
HALLE.

PERILLUSTRI, GENEROSO

AC

PER QUAM GRATIOSO

DOMINO,

D. JOANNI

ANTONIO DE & IN

LANGENSCHWARTZ,

Reverendissimi & Cel-

fissimi PRINCIPIS nostri

Consiliario Intimo, Regiminis & Ca-

meræ Vice-Præsidi & Archi-

Satrapæ in Neuhoff,

CONGREGATIONIS

MAJORIS

Sub Titulo & Præsidio

B. V. MARIÆ

AB

ANGELO SALUTATÆ

PRÆFECTO

CÆTERISQUE

Reverendissimis, plurimum Reverendis, Excellentissimis, Perillustribus, Prænobilibus, Magnificis, Amplissimis, Eximiis, Consultissimis, Expertissimis, Clarissimis, Prudentissimis, Doctissimis

MAGISTRATIBUS
SODALITATIS,

DD. ASSISTENTIBUS, SECRETARIO,
CONSULTORIBUS, SODALIBUS MARIANIS

D.D.C.

Consodales
Mariani.

PROŒMIUM
AD
HAGIOPHILUM
MARIANUM.

A Nnum Novum *optant multi:*
rari curant Sanctum. San-
ctum *celebravit nuperrimè* Urbs
Sancta: *unde & Anni sancti so-*
lemnitas in reliquas orbis Chri-
stiani oras propagatur. Felix, cui
Annus novus ita exoritur, ut per-
inde Sanctus nunquam emoriatur.
Hunc ad finem præstò est Metho-
dus renovandi spiritum, omnèm-
que deinceps Annum reddendi

A 3

San-

*Sanctum. Etenim, si Annum novum
& sanctum dicere malis eum, quo
discas, aut noris, Nosse Prin-
cipium & Finem, corrigere
præsentia, disponere futura,
peritura contemnere, quæ-
rere æterna, sequi Christum
& amare DEUM: En brevi
in Compendio omnia, velut Illia-
dem in nuce. Ex titulo Authoris
(Patris Sebastiani Izquierdo
Alcarazensis Societatis JESU,
Italiâ, & Hispaniâ totâ à virtute
& scientia commendati) vocatur
quidem libellus iste Praxis Exer-
citorum S. P. Ignatii, sed appellare
etiam libuit Annum novum &
sanctum; eò quòd idem S. Patri-
archa Commentationes istas dicta-
trice Deiparâ conscripserit, & ipse*

*in se ipso primus usurpavit; dum
in specu Manresanâ Annos mo-
liretur novos & sanctos. Quare
vel hoc etiam nomine Praxis ista
debit offerri in Xenium Hagio-
philo Mariano; cui paribus sem-
per versatur in votis, sub Præ-
sidio Magnæ Matris suæ vivere
annos æquè sanctos ac novos. Ne
verò quenquam absterreat Hor-
ror secessus sacri, solùm opus est eâ
animi magnitudine, quâ nego-
tium negotiorum convenit
tractare. Et quidni vacaret,
etiam per otium meditari, at-
que operari salutem animæ in
novitate & sanctitate vitæ?
Certè meditari & secum ipso
quandoque domi agere, suâque
coram Deo disponere, hoc opus*

& labor erat, etiam inter curas
 & occupationes maximas Davidi
 Regi, Eugenio Pontifici, Ferdinan-
 do Cæsari, Francisco Salesio, Carolo
 Borromæo Plurimisque aliis utri-
 usque fori & statûs. Inspice
 & fac secundum Exemplar. Ita
 precor Annum novum, & sanctum,
 in praxi. Utere, frueri, vale.

Ora:

✠* * * * *✠

Oratio Præparatoria.

Dignissime DEUS, qui mihi hanc
 Horam laudandi te concessisti,
 da mihi gratiam tuam efficacem, ut
 omnes actiones & passiones meæ &
 præsertim hæc meditatio, cum om-
 nibus omnium mearum potentia-
 rum functionibus, ad gloriam tuam
 cedat: quæ ego omnia tibi offero
 ex amore tui, quia summum bonum
 es, & quia dignus es, ut sis id, quod
 es. Veni sancte Spiritus &c.

Oratio S. P. Ignatio

In Exercitiis spiritualibus Familiaris.

Anima Christi, sanctifica me,
 Corpus Christi, salva me,
 Sanguis Christi, inebria me,
 Aqua lateris Christi, lava me,
 Passio Christi, conforta me,
 O bone JESU, exaudi me.
 Intra vulnera tua absconde me.
 Ne permittas me separari à te.

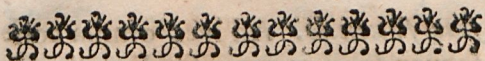
Ab

Ab hoste maligno defende me,
 In hora mortis meæ voca me,
 Et jube me venire ad te;
 Ut cum sanctis tuis laudem te
 In sæcula sæculorum, Amen.

Affectus S. Francisci Xaverii,

O DEUS ego amo te,
 Nec amo te, ut salves me,
 Aut quia non amantes te
 Æterno punis igne.
 Tu, tu, mi JESU, totum me
 Amplexus es in Cruce:
 Tulisti, Clavos, Lanceam,
 Multamque ignominiam,
 Innumeros dolores,
 Sudores & Angores,
 Ac mortem & hæc propter me,
 Ac pro me peccatore.
 Cur igitur non amem te,
 O JESU amantissime?
 Non, ut in Cælo salves me,
 Aut ne aternùm damnes me,
 Nec præmii ullius spe,
 Sed sicut tu amâsti me;
 Sic amo & amabo te,
 Solùm quia Rex meus es,
 Et solùm quia DEUS es.

Mo-

Monita Authoris

Circa hæc Exercitia.

Nomine Exercitiorum Spiritua-
 lium complexus est *S. Ignatius* omnem rationem examinandi
 Conscientiam, meditandi, contem-
 plandi, orandique mentaliter, &
 verbaliter, & alias spirituales opera-
 tiones, quibus anima sese exercet,
 ut ab omnibus suis spiritualibus mor-
 bis, id est inordinatis affectionibus
 liberetur, agilisque subinde redda-
 tur & expedita ad recta, tutoque
 currendum in suum ultimum finem:
 qui consistit *in serviendo, honoran-*
do, & glorificando creatorem su-
um, ipsiusque in omnibus volun-
tatem adimplendo in presente vi-
ta, & per merita bonorum ope-
rum eodem in altera absque ulla
sine

sine fruendo. Ad hæc omnia consequenda, quanta sit Excellentia Exercitiorum S. Ignatii,

Constat I. Quia medium sunt inspiratum à Deo Homini litterarum rudi sub ipsum suæ conversionis initium, quando, dum Manresæ pœnitentiam ageret, eximiis eum illustrationibus supernaturalibus in Magistrum, & Ducem tot animarum ipse Deus formare cæpit.

Constat II. Ab Experientia: mediis siquidem his exercitiis S. Pater primos suos socios Deo lucratus est: Societatem Jesu fundavit, & toto terrarum orbe propagavit; eisdemque mediis ubique innumerabiles, mirabilesque conversiones, ac mutationes vitæ in omni hominum genere sunt effectæ, hodiè que passim efficiuntur, quin ullus unquam sit repertus, quem iis se se excoluisse pœnituerit.

Constat III. ab æstimatione, quam eorum habebat S. Pater, qui, cùm

M_a

M. Mionam suum olim Confessarium Parisiis degentem litteris datis Venetiis 16. Novembris 1536. ad obeunda illa hortaretur, subjungit: *tum si te facti pœnituerit, præterquam, quòd pœnam à te mihi imponendam nullam recuso, putato me irrisorem personarum spiritualium.* Et paucis interjectis, *semel & iterum, & tertio, quoties valeo, ob Dei obsequium idem ipsum efflagito: ne ad extremum Divina Majestas requiratur ex me, quòd non à te totis meis viribus postulaverim, cum sit illud optimum, quod ego in hac vita possum cogitare, sentire, & intelligere, tum, ut homo sibi ipsi proficere, tum, ut in aliis multis fructificare, eisque prodesse possit.*

Hæc porro Exercitia S. Pater in quatuor hebdomadas divisit, in quibus mirâ arte, & ordine eum, qui se exercet,

cet, per quosdam gradus à principio conversionis ad fastigium usque perfectionis perducit. Respondentque illæ tribus viis, *purgativæ*, *illuminativæ*, & *Unitivæ*, per quas totum iter spirituale Theologi Mystici partiuntur. Quare in illis integrè peragendis triginta dies expendi solent. Verùm, quia paucis id integrum est, universam quatuor illarum hebdomadarum substantiam ita ad spatium unius hebdomadæ octo dierum reducemus, ut quisquis iis serid se tradiderit, ex hac una omnem quatuor illarum fructum percipere possit.

In usu horum Exercitiorum duæ personæ solent intervenire, una est is, qui exercitia agit, altera est Pater spiritualis, seu Instructor, qui ea ipsi quotidie tradit, sive exponit, ut plurimumque fit hoc intra cubiculum, alicujus Collegii, aut domûs nostræ Societatis, ubi, qui agit exercitia per octo dies manet inclusus.

Quo-

Quoniam verò hâc ratione pauci illa agere possunt, pauci absolutè agunt illa, & eorum fructum participant. Utinâmque omnes ubique Christiani quotannis semel agerent; uti agimus quotannis in Societate, aliisque passim Religiosi: aliam profectò faciem mundus haberet. Propterea, ut omnibus, cujusvis statûs, & conditionis, horum exercitiorum usum facilem reddam, omnibus ego trado libellum hunc, qui loco instructoris eis esse possit, omnibusque pariter consulo; ut eoducti semel quotannis hujusmodi faciendis Exercitiis se dedant; si & piè vivere, & suam æternam salutem obtinere desiderant. Ad quod præstandum unusquisque sequentia documenta observabit.

Primum, ab omnibus omninò negotiis per octo dies sese expediat, ut in suæ animæ summo, & unice necessario negotio totam suam attentionem

tionem possit impendere. Deinde in aliquo suæ domûs cubiculo, alióve loco ad rem opportuno includatur: ex quo per totos octo dies non exeat, nisi ad res præcisè necessarias: cum neminéque, præterquam cum Deo commercium ullum habeat. Præterea quaternas quotidie horas orationi mentali (quæ præcipuum est exercitium) dare debet, eâ videlicet ratione, quam mox præscribemus: cujus materiam præbebit exercitium unicuique diei respondens juxta ordinem, quo scripta sunt. Reliquas autem horas diei expendet juxta sequentem, aut similem distributionem.

ORDO DIEI.

<i>Ante meridiem.</i>		<i>Post meridiem.</i>		
Hora	{	V. Surgitur.	{	Medio I. Lita-
		Medio VI. me-		niæ Laureta-
		ditatio.		næ, Examen
		Medio VII. Re-		particulare.
		collectio, an-		I. Lectio libri
				notatio

Hora

notatio lu-
minum spiri-
tualium, pro-
positorum &c.

VII. Officium
Canonicum,
aut aliud B.
Virginis. Præ-
paratio ad me-
ditationem.

IX. Meditatio.

X. Recollectio,
annotatio lu-
minum & pro-
positorum,
Examen ge-
nerale consci-
entiæ.

XI. Prandium,
honestâ rela-
xatio animi,
aut Exercitium
Corporis.

Hora

spiritualis, Ro-
sarium.

II. consideratio;

III. Recollectio,
visitatio vene-
rab. aliæve pre-
ces in cubiculo.

IV. Prælectio
meditationis.

Medio V. Me-
ditatio.

Medio VI. Re-
collectio, an-
notatio &c.

VI. vel medio
VII. Cœna,
inde relaxatio
animi, vel col-
loquium spi-
rituale.

VIII. Litanie
omnium San-
ctorum, præ-
lectio medita-
tionis, Exa-
men conscien-
tiæ, preces ve-
spertinæ, &c.

Atque

B

Atque hæc, vel paulò diversa erit
quotidie distributio temporis.

Verùm ad experiendum plenè sum-
mam horum exercitiorũ vim præter
dicta, sequentia quoq; sunt necessaria.

I. Facere illa cum tota mentis ap-
plicatione, cum omnibûsque, quas
ipsa postulant, circumstantiis. *Me-
dicamentum quippe aut non ap-
plicatum, aut non cum circum-
stantiis præscriptis à medico ap-
plicatum eam vim, quã cætero-
qui pollet, non exerit.* 2. Ag-
gredi illa cum totali resignatione in
voluntatem Dei, ut ipse pro bene-
placito suo in sua creatura operetur.
3. Instructori, si adsit, vel alicui
confessario eligendo plenè obedire
& omnes animi motus integrè pa-
refacere. 4. Distributionem tem-
poris exactè servare: id enim exer-
citiis ritè obeundis apprimè condu-
cit. 5. Cogitationes lætas excute-
re; omninòque se continere intra
cubi-

cubiculum cum eâ duntaxat luce, quæ fuerit necessaria, quando est legendum: extra illud verò, si quando exeundum; totalis silentii, ac modestiæ curam habere. 6. Castigationem aliquam corporis cum approbatione Instruëtoris, vel Confessarii adjicere.

Documenta circa Orationem mentalem, sive Meditationem.

O*Ratio mentalis, sive meditatio* aliud non est, quam aliquod dictum, vel factum revocare in memoriam: & circa illud cum intellectu ratiocinari, ponderando substantiam, accidentia, & circumstantias eius, aliudque ex alio concludendo: sicque movere voluntatem ad sana consilia, probos affectus & sancta proposita concipienda: in quo stat fructus orationis.

Antequam quis ad orationem accedat, puncta in illa meditanda debet præparare, & secum in memo-

ria ferre. Quod faciet præsertim quando cubitum it, ut sub illorum cogitatione & horæ, quâ surrecturus est, obdormiscens, statim ac manè expergiscitur, facilius possit, uti debet, cæteris objectis exclusis, illa in memoriam revocare.

Duobus circiter passibus ante locum, ubi est orandum, animum sursum elevet, consideretque, habere se præsentem, ac spectatorem Deum, qui benignè ipsum & magno salutis ipsius studio velit audire. Expendat, cum rerum omnium Domino, ac de rebus summi momenti, quales sunt spectantes ad suam æternam salutem, se locuturum. Tum propiùs accedens in genua procumbat eique suam, quam possit, reverentiam, & adorationem exhibeat. Hæc omnia breviter expedienda sunt.

Situs corporis ut plurimum flexis genibus erit. Quod si tamen plus attentionis, aut devotionis percipiat, pro-

pronus in terram, vel stans, ita faciat.
 Et si aliud non permittat infirmitas
 corporis, petita à Domino veniâ, se-
 dere poterit.

Mox præmitteret *orationem præ-*
paratoriam, quâ petat à Deo gratiâ,
 ut ad majorē ipsius gloriam, & animæ
 suæ profectum eam horam impendat.

Deinde ad majorem attentionem
 orationis, ad continendâque Phan-
 tasiâ, cãmque, quando aliò diver-
 titur, colligendam, *compositionem*
loci faciet, hoc est, imaginem ali-
 quam corpoream eorum, quæ medi-
 taturus est, sibi effinget, repræsen-
 tantem res, personas, locum, &
 alias circumstantias, prout postula-
 verit materia meditationis.

Tum sequetur *petitio*, quâ petet à
 Deo lumen, & gratiam ad colligen-
 dum ex ea oratione fructū ipsius ma-
 teriæ consentaneum, qualis erit talis,
 aut talis virtus, talisve, aut talis sen-
 sus amoris, doloris, timoris, &c.

Post hæc proponet sibi unum ex punctis, quæ præparata fert, & circa illud ratiocinabitur, ponderans cuncta, quæ ad ipsum pertinent, suamque ratiocinationem, atque ponderationem diriget ad excitandam, ac permovendam voluntatem, ut affectus probos eliciat; qui est orationis finis; in quo tota substantia ejus, fructusque consistit; non in cogitationum, discursuumve subtilitatibus. Debet autem in unoquoque puncto quiescere, quin transeat ad aliud, quamdiu specialis aliqua lux, vel gustus, vel sensus spiritualis, quem percipit ex illo, duraverit; aut certè donec ex illo plenè sibi fit satisfactum.

Quemadmodum, cui sapit aliqujus ferculi cibus, donec ex illo sibi est satisfactum, non removet, ut sumat aliud ferculum.

In fine demum orationis fit *Colloquium*. (licet etiam in principio, & in

in medio, & quoties quis se ad illud motum senserit, fieri possit) Quod Colloquium aliud non est, quàm familiariter loqui cum *Christo Domino*, cum *Deipara*, vel cum *SS. Trinitate*, aut aliqua ex *divinis Personis*, idque varias interim sibi personas aptando, seu *creaturæ cum Creatore*; seu *servi cum Domino*; *Filii cum Patre*, *discipuli cum Magistro*, *ægroti cum Medico*, *Amici cum Amico*, *mendici cum Divite* colloquentis: atque seu *consilium in dubiis*, seu *auxilium in necessitatibus* implorantis; & ex parte quidem *Dei bonitatem ipsius infinitam*, & *Merita Christi*; ex sua verò *periculum*; in quo versatur, *necessitatem*, & *miseriam*, quâ premitur, obtendentis.

Advertat autem, tum vel maxi-

mè, utpote loquentem immediatè cum Deo, cum singulari reverentiâ debere se gerere. Huic Colloquio plerumque finem imponet oratio aliqua vocalis: puta, si cum *Beata Virgine* habitum est, *Ave Maria*, &c. si cum *Sanctissima Trinitate*, *Pater Noster*, &c. si cum *Christo Domino*, *Anima Christi*, &c.

Finitâ oratione, examinabit, quomodo ea sibi successerit. Si bene, reddet gratias Deo: si malè, causam disquiret: quam si repererit sibi culpabilem, vel quia negligenter se gesserit, vel quia documenta tradita non observaverit, cum dolore de facto proponat emendationem in posterum: advertet item bona desideria, & propòsita à se concepta, memoriæque commendabit; ut suo tempore exequatur.

Hic est modus orationis mentalis,

lis,

lis, quem tradit S. *IGNATIUS* in suis Exercitiis, facilis, securus, & omnibus omnino communis, sive sapientibus, sive ignorantibus, sive benè intelligentibus, sive rudioribus. Consistit enim in eo, quòd utamur nostris potentiis naturalibus in rebus spectantibus ad nostram spiritualem salutem, & perfectionem; quemadmodùm utimur illis in rebus spectantibus ad cætera quæque negotia humana.

Nimirum *memoriâ* utimur proponendo rem, seu Materiam, de qua est agendum: *intellectu* utimur, discurrendo, seu ratiocinando circa illam eo fine; ut moveamus voluntatem, seu nostram, seu alienam ad id, quod intendimus. *Voluntate* denique utimur, eos affectus exequendo, qui materiæ, de qua agitur, consentanei, atque proportionati sunt.

EXER.

EXERCITIUM I.

De

Principio & Fundamento.

*Considerandus est finis, & ad
suum finem dirigendus est cursus.*

Cast. Col. 17.

HOc Exercitium, seu medita-
tio, sive potius materia ejus,
*Principium. & Fundamen-
tum* appellatur. *Principium* qui-
dem: quia in negotiis humanis
â fine tanquam â primo movente
procedunt omnes operationes: &
hîc proponitur considerandus *ulti-
mus finis hominis: Fundamen-
tum* autem: quia vitæ rationalis,
Christianæ, & perfectæ, totiûsque
ejus spiritualis ædificiî reverà fun-
damentum est.

Suppositis igitur documentis da-
tis circa orationem mentalem. *Ora-
tio præparatoria* erit, quam ibi indi-
cavi-

cavimus; & quæ in omnibus exercitiis semper est eadem. *Compositio loci* erit, considerare omnes creaturas tanquam quosdam rivulos exeuntes ex Deo, veluti ex mari immenso, ut redeant ad ipsum veluti ad suum finem & centrum; meque ut unam ex illis. *Petitio* autem, postulare à Deo intensum lumen ad cognoscendam magnitudinem, atque excellentiam finis, ad quem creatus sum, ad eligendaque media, quibus sum illum consecuturus, firmumque, & efficax propositum talia media exequendi, cæteris omnibus quibusque rebus omnino postpositis, ac spretis.

I. punctum. Creavit me Deus, eduxitque ex nihili abyssu pro sola sua bonitate, relinquens in illa alios homines infinitos possibiles, quos si creasset, serviissent ipsi melius, quam ego, deditque mihi esse, non qualecunque; sed *intellectuale*
ratio

rationale, spirituale, paulò minus, quàm angeli; faciens me ad similitudinem suam, & capacem sui. Finis autem, ad quem me creavit, fuit, ut in hac vita debitum ei famulatum, cultum, & honorem semper deferrem, omnes meas, ab ipsòque acceptas facultates naturales, ac supernaturales in eo penitus impendendo, & ut per merita meorum operum æternam Beatitudinem, quâ fruitur ipse, obtinerem.

Ponderabo I. Quantâ tenear obligatione ad impendendum totum, quod sum, & totum, quod operari possum, in obsequium mei Creatoris: quæ obligatio tam intrinseca mihi est, ut in mea ipsâ essentiâ imbibita sit. Si enim qui plantat vineam, jus habet ad colligendum fructus ejus; & qui ædificat domum, jus habet ad habitandum in eâ, & qui emit mancipium omnium actionum ejus Dominus est: quale jus, quale

quale dominium habebit Deus mei, & mearum actionum, titulo *Creatoris, Conservatoris, & Cooperatoris* à quo non minùs, quàm essentialiter cuncta dependent? Unde sequitur, omnem actionem humanã divinæ voluntati adversantem manifestam esse injustitiam contra Dominium Dei.

Ponderabo II. Quanta sit altitudo hujus mei ultimi finis: quo excellentiorem nullatenus habere potui. Natus enim sum, non ut serviam regibus, Imperatoribusve terrenis, aut Angelis Cœlestibus; sed ut serviam summo Regi, ac Domino omnium. Natus sum, non ut fruam hujus mundi caducis, ac perituris bonis, honoribus, divitiis, deliciis; sed ut fruam illo summo, & æterno bono, in quo sunt omnia simul. Natus sum; ut sim beatus eadem beatitudine, qua est beatus ipse Deus. Disscurram per illud pelagus immensum divinarum perfectionum: Esse sine

finè principio; Bonitatem, & Pulchritudinem infinitam; Sapientiam; in cuius conspectu sunt omnia; Omnipotentiam, quæ cuncta fecit ex nihilo; & finè labore conservat; Immensitatem, quæ totum replet; Iustitiam, Misericordiam, Benignitatem, Liberalitatem, &c. ut aliquem tandem conceptum faciam infinitudinis illius *Boni*; ad cuius amabilissimam possessionem creatus sum.

Ponderabo III. Quanti momenti sit consecutio mei ultimi finis. Si enim consecutio Regni temporalis tanti momenti reputatur; ut propter illam tot Thesauri, & tot vitæ hominum exponantur, & expendantur; totque impendantur curæ, vigiliæ, sollicitudines, & diligentia. Consecutio Regni æterni quanti momenti censi debet? Et quot expensas propter illam debemus facere? quot curas, quot sollicitudines; quot labores subire? Maximè,
quod

quòd si illud amittimus, non tantùm manemus sine illo ; uti evenit in amissione Regni temporalis ; sed necessariò incidimus in *extremum* tam horribile, quàm est *infernus* cum omnibus suis æternis pœnis.

Ponderabo IV. Quam sit tremenda Contingentia, in qua vivo, vel ascendendi ad cœli gloriam æternã, vel cadendi in inferni pœnam æternam. Cùm jam sit necesse, ut altera ex his tam contrariis sortibus eveniat mihi: & id sit dependens à libertate tam infirmã, tamquẽ impetita ab inimicis, qui me perdere satagunt. Expendam, quid mihi proderit, omnibus hujus mundi bonis per breve tempus vitæ potitum esse, si tandem prolabor in illam profundam abyssum æternorum malorum? sicut è contra quid mihi oberit, omnia mala pœnæ hujus mundi perpeffum esse, si comparo illis sublimem illam felicitatem æternorum bonorum? Re-

Respiciam attentè totam meam vitam præteritam, planèque deprehendam, quàm multa, & magna errata commiserim circa mei ultimi finis consecutionem: quàm ejus vixerim oblitus: quàm negligenter procuraverim: quàm obiter egerim de negotio tam principali, imò unicè necessario & summi momenti: quàm sæpe fuerim in periculo me perdendi in æternum? Hisque & aliis erratis bene perspectis, firmissimum, efficacèque concipiam propositum illa impostèrùm corrigendi.

II. Punctum. Universæ creaturæ à Deo, ut serviant homini, factæ sunt. Aliæ serviunt, ut alatur: aliæ, ut vestiatur: aliæ, ut curetur; aliæ, ut delectetur: vel ipsi angeli sunt destinati ad custodiam ejus. Gessit se Deus cum Homine, sicut se gerit Pater cum filio, cui missio in Academiam de cunctis necessariis abundè providet; non certè ut ludat, aut
 obti-

otietur; sed ut magis commodè incumbat in studia sua, qui est finis ejus; vel, sicut se gerit *Rex cum seruo* absente, quem volens sibi præsentem, ei providet de cunctis necessariis ad iter, non quidem ut remoretur, aut aliò divertat; sed, ut commodiùs, citiùsque ad Regis præsentiam accedat.

Ponderabo I. Quantum Deus diligat hominem, cui tot contulit beneficia, quot sunt creaturæ, & quàm gratum debeat se se gerere homo erga tam providum, ac liberalem Benefactorem.

Ponderabo II. Quàm magna sit dignitas hominis, cujus servitio sunt destinatæ, & cujus dominio sunt subiectæ cæteræ creaturæ.

Ponderabo III. Quomodo, cæteræ omnes creaturæ impleant, semperque ab initio mundi impleverint munera, ad quæ tanquam ad eorum fines Deus creavit illas: sol, &

C

luna

Luna illuminando : stellæ influendo :
 Elementa cooperando : mixta omnia
 operando, unumquodque secundum
 suam naturam, & tempore suo.
 Solus homo ingratus, & insipiens
 vel eò maximè, quod sit perfectior,
 utpote rationalis, & liber, à suo fine
 prævaricatus est. *O perversitas
 mea! Quid propter illam mereor?*

III. Punctum. Posito quòd Deus
 cæteras res omnes creaverit; ut ser-
 viendo homini, ipsum juvarent ad
 ipsius finem consequendum, sequi-
 tur, eatenus debere hominem illis
 uti quatenus se ad id juvant; &
 eatenus ab illis fugere, quatenus se
 ab eo impediunt, quærendo scili-
 cet in eis solam utilitatem ad suum
 ultimum finem absque aliis re-
 spectibus. Itaque, *quemadmo-
 dum in medicamentis non at-
 tenditur, an sint delectabilia,
 aut molesta; sed tantum, an sint
 utilia ad obtinendam valetudi-
 nem:*

nem: & in viis non attendimus, an sint planæ, vel salebrose; sed an ad terminum itineris nostri perducant: & artifex non attendit ad gravitatem, aut levitatem instrumenti pro suo opere necessari: ita in divitiis, aut paupertate, in honore aut ignominia, in valetudine, aut ægitudine, in delectatione, aut dolore, in omnibus demum eventibus, sive prosperis, sive adversis, quibus in hac vita sumus obnoxii; ut eos amplectamur, vel rejiciamus, ut quæramusve, vel fugiamus, non est nobis attendendum ad eorum prosperitatem, aut adversitatem, dulcedinem, aut amaritudinem, suavitatem, aut acerbitatem; sed, præscindendo à cæteris omnibus, ad utilitatem solam, quam habent respectu nostri ad nostri ultimi finis consecutionem.

Ponderabo: Quomodo ex defectu hujus attentionis nascantur

C,

om=

omnes perturbationes, perversitates, atque peccata mundi. Lites, dissensiones, bella, discordiæ, inquietudines, tristitiæ, timores & cætera mala culpæ, & pœnæ, sub quibus totus hic mundus gemit, inde nascuntur: *quod homines non utantur creaturis ad finem, propter quem Deus creavit illas.* Quo fit; ut violenter illæ, præterque debitum ordinem actæ, dum proprio fine manent frustratæ, nec profint ad extraneum. *Clavis facta est ad aperiendam portam, cultellus ad scindendum panem;* si quis finibus permutatis, conetur *cultello portam aperire, & clavi panem scindere,* totū violentia erit, & nihil fiet.

Respiciam vitam meam præteritam, ponderabo mearum intentionum & actionum perversitatem: Quâ solum quæsi in creaturis, quod sapidum erat & delectabile, immemor penitus *utilitatis earum ad*
meum

meum *ultimum finem*: cùm tamen *solum hunc* quærere deberem, quandoquidem non ad aliud vivo in hoc mundo, quàm ad *talem finem quærendum & procurandum*: & qui totus est in aliquo procurando fine, ad nihil aliud attendit, præterquam *ad utilitatem mediorem*.

IV. Punctum. Ex dictis sequitur: debere nos indifferentes constituere ad assumendas, vel relinquendas creaturas, seu quaslibet res hujus mundi, quatenus illæ consecutioni nostri ultimi finis, vel proderunt, vel oberunt. *Sicut viator in bivio positus indifferens redditur ad capiendam eam ex duabus viam, qualiscumque sit, quæ in terminum sui itineris tendit. Et agrotus ad sumendum medicamentum, seu dulce sit, seu amarum, quo obtenturus est sanitatem. Et Artifex ad arripendum instrumentum, quo ad suum opus eget, seu grave sit, seu leve.*

C5

Quodsi

Quodsi *egrotus*, ut obtineat *sanitatem incertam*, conservetq; *vitam transitoriam*, plenè se tradit arbitrio Medici, nec legem ullam ei imponit circa *medicamenta* ab illo sibi præbenda, expositus ad assumenda quælibet, seu *sapida* sint, seu *insipida*: quænam amentia est, propter *salutem perpetuam & vitam æternam* animæ nostræ non tradere nos plenissimè arbitrio *Medici cœlestis* cum omnimoda *indifferentia* ad amplectenda *quæcunque media*, quæ ipse nobis *quocunq; modo* paternâ suâ providentiâ providerit?

Hæc indifferentia ad amplectendas, vel rejiciendas quaslibet res, prout juverint, vel obstiterint ad consequendum ultimum finem, tanti momenti est, ut, qui eam habuerit, securus haud dubiè de illius consecutione poterit esse: quia nihil erit, per quod hæc possit ipsi impedi-

pediri. Qui verò eam non habuerit, in periculo perdendi illum semper versabitur, propter multa impedimenta, quæ non possunt non ipsi occurrere in vita præsentis. Quocirca hujusmodi indifferentiæ comparandæ omnes satagere debemus; comparatur autem ab illis, qui ab omnibus rebus hujus mundi suos affectus removent.

Hic iterum respiciam me cum magna verecundia, & pudore, videntem, quantâ cæcitate vixerim, non aliam mearum actionum regulam habens, quàm meos *inordinatos affectus*. Dedit mihi Deus creaturas; ut me conducerent ad ipsum: & ego in illis meam requiem quæsi- vi: dedit, ut uterer eis tanquam mediis: & ego in illis posui meum ultimum finem, diligens eas plùs, quàm Deum. Dedit, ut per illas tanquam per gradus quosdam in cælum ascenderem: & ego ex eis construxi scalam; ut

descenderem in Infernum : dedit, ut illæ mihi fervirent : & ego me feci fervum earum : dedit, ut illas sub pedibus ponerem : & ego eas posui supra caput. *Quæ abjectio est hæc? Quæ inordinatio! Quæ monstrositas vitæ? Quis abusus rerum? Quid meretur, qui ita vixit?*

Colloquio finiam, petens à Deo misericordiam, & gratiam; ut tot, ac tanta errata corrigam, utque proponens animo cum efficacia omnimoda consequi *meum ultimum finem*, utar creaturis *præcisè*, ut *utilibus ad consequendum ipsum*, absque aliis respectibus. Pater noster.

**DE EXAMINE GENERALI
QUOTIDIANO CONSCIENTIÆ.**

HOc examen valdè est comendatum, usitatùmque à Sanctis Patribus, utpotè medium magni momenti ad purificandam animam, ad acquirendam perfectionem,

nem, & ad reddendam securam salutem.

Purificatur anima cognoscendo *internas radices vitiorum*, ut extirpentur; notando *externas occasiones casuum*, ut caveantur; & *pœnitendo de peccatis, defectibusque commissis*, cum *firmitate emendationis proposito*, ut impoſterum evitentur. Quæ omnia per examen hoc obtinenda veniunt. Quoniam *radices internæ vitiorum* tunc nobis ſe detegunt; ut extirpentur, cùm defectus, peccatâque animadvertimus, in quæ frequentius cadimus. Quod aſſequi nequit, qui non ſe examinat: *quemadmodum videre non poteſt, quæ intra domum ſuam eveniunt, qui extra illam eſt. Occaſiones externæ* notantur: ut caveantur, quando reflexè conſpicimus, nos in eis offendit ſe: *sicut, qui offendit in lapide, ad illum reſpiciendum ſe vertit*; ut

iterum non offendat in illo. A qua cautela longè absunt, qui non se examinant, atque adeò neque cum reflexione attendunt ad *causas & occasiones* suorum casuum. Quo fit; ut iterum & sæpiùs in illis offendant, & cadant. *Pœnitentia* peccatorum, atque defectuum, *firmumque* emendationis *propositum* excitantur in hoc examine per considerationē *foeditatis*, & *malitiæ* ipsorum defectuum ac peccatorū, *multitudinisque* malorum, quæ secum ferunt.

Perfectio acquiritur, mundando animam continuò ab immunditia vitiorum; evellendo illa radicitùs ne iterum pullulent; plantando virtutes contrarias, atque ita colendo illas; ut quotidie robustiores, formosiores, perfectioresque evadant. Quod totum fit per hoc examen. Est quippe illud velut *scopa*, quâ quotidie *anima*, quæ *domus est Dei*, verritur ac mundatur. Est velut *instru-*

strumentum, quo in isto deliciarum Dei horto quotidie extirpantur herbe noxiae, serunturque & excoluntur, atque perficiuntur proficuae.

Æterna denique salus secura redditur, conservando semper in anima Gratiam Dei; & si quandoque per summum infortunium fors perditur, illam statim, & absque dilatione recuperando: quod fit per actum perfectæ contritionis: quæ una est hujus examinis, & principalissima pars. Estque tam inæstimabile bonum; ut propter illud (esto alia deessent) deberet hoc examen quotidie bis; aut saltem semel in nocte, ante cubitum ab omnibus fieri. Ex defectu enim hujus diligentia multi procul dubio damnati sunt, capientes somnum cum peccato, & in inferno expurgiscentes. Quis Christianorum habens fidem, sciensque, se in statu pecca-

peccati esse, audet, non dico ego cubitum ire; sed ne per unam quidem horam in eo manere, potens ab ipso statim per *contritionem* exire; sciensque insuper, posse se per *subitanam mortem*, uti contigit multis, *in Infernum* præcipitari? *Quis sciens, esse intra domum suam latronem & inimicum capitalem, reciperet se ad dormiendum incurius, antequam illos, cum posset, foràs eiceret? Latro est peccatum mortale, cum quo adest inimicus dæmon, non jam intra domum: sed intra animam ejus, qui peccavit: qui potest, si vult, per actum contritionis illos expellere, gratiamque, & amicitiam Dei amisam recuperare. Extrema* haud dubiè *dementia* erit, id non præstare statim, & absque dilatione ulla.

Ad omnia dicta consequenda, auxilia efficacia gratiæ Dei necessaria sunt, quæ in hoc quoque examine
 obti-

obtinentur mediis *Actione gratiarum & Petitione*, quæ sunt partes ejus. Et sunt veluti *duæ claves*, quibus *divinarum misericordiarum fons* aperitur; ut sine obstaculo currat *cum abundantia*.

FORMA HUIUS EXAMINIS
generalis constat ex quinque
Punctis.

I. **P**ositus cum reverentia magna coram Deo D. N. reddam ei multas *gratias* propter innumera *beneficia*, quæ mihi contulit; tum *generalia*, & aliis communia, qualia sunt creatio, conservatio, ac redemptio, vocatio ad Ecclesiam &c. tum *particularia & mihi propria*, pariterque propter *infinita mala* corporis, & animæ, à quibus me præservavit, ac liberavit.

II. Petam à Deo *gratiam* ad cognoscendum meos defectus, atque peccata illius diei, ad concipiendumque magnum *dolorem*, tum de illis,
tum

tum de cæteris totius vitæ, *propositumque firmum* illa non amplius, neque alia unquam committendi.

III. *Discurram* de hora in horam; de loco in locum; de negotio in negotium, recognoscendo mea in illa die mala, atque etiam bona facta, *cogitatione, verbo, opere.*

IV. *Pro bonis Deo gratias* agam, *Pro malis* autem humiliter & confidenter ab ipso *veniam* petam.

V. *Dolebo ex toto corde* mala commissa, illaq; cavere deinceps enixè *proponam*: utque me excitem ad *actum contritionis perfectæ*, quo semper examen est terminandum, considerabo, quàm *bonus* sit Deus *in se ipso*, & quàm *bonus* fuerit *erga me*, tot mihi conferens beneficia: & ego quàm *malus* fuerim *erga eum*, tot *ipsum* offendens, *peccatis*: dicamque cum filio prodigo: *Pater peccavi in cælum, & coram te, jam non sum*

1110

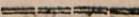

De Examine Particulari. 47

*sum dignus vocari filius tuus!
Sed me, me pœnitet Domine, te, te
offendisse; quia tu es, qui es,
& quia jam te super omnia diligo,
firmiterque propono, nunquam
jam amplius me te offensurum cum
gratia tua. Pater noster. &c.*

*DE EXAMINE PARTICULARI
quotidiano conscientiae.*

Ut sciat

Reprobare malum & Eligere bonum. II. 7.

D. 	D.
L. 	L.
M. 	M.
M. 	M.
I. 	I.
V. 	V.
S. 	S.

Bona desideria & proposita,
quæ in oratione, in aliisque
Exercitiis spiritualibus concipit
Anima, si ad executionem non
perveniant, sunt, sicut flores non
coagulati, qui sine fructu ma-
nent. Et quoniam hujusmodi de-
sire-

48 *De Examine Particulari.*

sideria, & proposita ordinatiè sunt objectorum *universalium*, executiones verò, sive *actiones*, uti dixit Philosophus, *necessario sunt singularium*, necesse est; ut sit *speciale exercitium* omnino *executivum, & practicum*, quo respiciens res propositas *in singulari*, totum se occupet in earum *executione*. Cæterùm, quia difficilius est *exequi*, quàm *proponere*, & dæmon in executionibus nova obstacula interponere, & novas difficultates addere solet; oportet, ut *materia* hujus exercitii *unica & sola* sit; ut recolletis in *ipsam solam* attentione, solitudine, & cæteris viribus animæ, meliùs, & citiùs possit ejus executio obtineri.

Hoc exercitium speciale est *examen particulare*, quod nos docuit *S. IGNATIUS*. Cujus munus est eradicare ex anima aliquod *particulare vitium*, aut plantare, & alere

in

in illa aliquam *particularem virtutem*. Et, incipiendo à vitiis, illud primum est eligendum, quod magis *noxium animæ est*: deinde, quod sequitur: postea tertium, & cætera suo ordine; donec videatur esse jam tempus; ut in *virtutibus* plantandis istud examen occupetur: quæ singulatim pariter sunt eligendæ juxta ordinem, quo se excedunt in *dignitate*, aut *utilitate*.

Verùm, quia magni interest, scire benè eligere materiam *examinis particularis*, distinctiùs adnotantur sequentia. 1. Esse in unoquoque homine *aliquod vitium*, quod præ cæteris *dominatur*: contra quod imprimis est dimicandum, medio *examine particulari*: & eo victo, ad aliud pergendum, quod inter cætera *eminet*; sicque deinceps eligendo semper magis noxium. 2. Inter vitia primò pugnandum est contra illa, quæ prodeunt in *actus ex-*

D

ter-

50 *De Examine Particulari.*

ternos, cum offensione, aut scandalo proximi; & postea contra reliqua. 3, Sat est habere jam moderata vitia; ut transferatur hoc examen ad exercitium virtutum: nam & per hoc consequenter illa ampliùs, & ampliùs moderantur. 4. Inter virtutes illæ suo ordine sunt eligendæ, quæ magis conducunt ad consequendam perfectionem: veluti offerre Deo omnia diei opera singulatim, illaque propter ipsius amorem facere: conformare se cum voluntate divina in omnibus, quæ eveniunt quoquomodo: ambulare in præsentia Dei, semper cum ipso, quo ad fieri possit, conversando, & cætera. 5. Ut quisque materiam hujus examinis eligat meliùs, & tutiùs, aperiat Patri spirituali conscientiam suam, & ejus consilium sequatur.

FOR.

FORMA HUIUS EXAMINIS
particularis continet quatuor
puncta.

I. **P**roponam firmiter primo ma-
nè non cadere usque ad me-
ridiem in illud peccatum, sive de-
fectum, de quo est examen, petam-
que gratiam à Deo ad implendum
propositum.

II. Incedam interdum cum cura
speciali non cadendi: si autem ex
inadvertentiâ, aut ex debilitate ce-
cidero, statim per pœnitentiam
surgam cum novo, ac firmiori
iterum non cadendi proposito
(quemadmodum generosus equus,
qui offendit, & cadit, mox sur-
git, & cum majore conatu pergit
ulteriùs) pro casusque reminiscen-
tia signum aliquod faciam, mihi
soli, non item adstantibus, notum,
tantundemque, quoties cecidero,
præstandum mihi est. Solent aliqui
ad numerandos casus globulos
D 2 quos.

52 *De Examine Particulari.*

quosdam secum ferre in funiculo appensos.

III. Examinabo me *meridie*; & quot me vicibus eo manè cecidisse reperero, totidem *lineolis* illas in charta signabo: atque cum illarum *dolore, propositoque* deinceps non recidendi *veniam* petam à Deo, paritèrque cum *peculiari curâ* non cadendi procedam vespere: quòd si ceciderim, idem faciam, quod manè.

IV. Examinabo me *noctè* paulò ante cubitum: signatisque in eadem charta similiter casibus vespèrtinis, numerum eorum cum numero matutinatorum conferam: tantundémq; faciam diebus sequentibus, conferendo casus unius diei cum casibus alterius: paritèrque conferam casus unius mensis cum casibus alterius. Si videro, me paulatim *proficere*, Deo referam *gratias*. Sin minùs, non ob id animum *despondebo*; sed
vehe-

vehementiùs, atque efficaciùs *proponam* imposterum: utque victoriam tandem obtineam, non tantùm illam à Deo instantèr *postulabo*; sed aliquam insuper mihi pœnam præscribam pro singulis vicibus, quibus cecidero.

Qui non potuerit examen hoc bis facere in die, faciat semel in nocte. Forma autem ejus exhibita pro uno extirpando vitio; eadem proportionali modo est observanda pro una comparanda virtute.

DE CONFESSIOE

Generali.

QUando scitur, aut prudenter timetur, aliquas ex confessionibus præteritis invalidas fuisse, vel ex defectu integritatis, vel ex defectu doloris, aut propositi emendationis, tunc confessio generalis totius illius temporis necessaria est. Quamvis autem necessaria non sit, quando prudenter censetur, omnes confessio-

54 *De Confessione Generali.*

nes præteritas fuisse bene factas; utilissima tamen est, (vel totius vitæ in eo, qui nunquam illam fecit, vel in eo, qui aliquando fecit, temporis ab ultima transacti) præsertim, dum hæc aguntur exercitia, quando propter majorem cognitionem peccatorum major eorum dolor est, Oportet tamen; ut, qui se exercet, de illa non cogitet, ne cætera exercitia præpediat, donec admoneatur à directore. Si autem alium non habet directorem, præter hunc libellum, differat usque ad ultimos exercitiorum dies confessionis generalis examen, si illud breve futurum sit, quin tamen propter illud quidpiam demat de quatuor horis orationis. Si verò futurum sit longum, melius erit; ut illud differat post totam hebdomadam exercitiorum immediatè faciendum, mox sinè morâ post illud factum confessione generali secutâ.

EXER-

 EXERCITIUM II.

De Peccatis mortalibus.

Desiderium Peccatorum peribit, Psal. I I I.

Concepto efficaci proposito consequendi suum ultimum finem, consequenter proponit homo è medio tollere impedimenta consecutionis ejus. Est autem unicum duntaxat, scilicet peccatum mortale: nam hoc ponit ultimum finem in creatura, & non in Deo. Atque adeò, vel unico stante in homine, peccato mortali, nec Deus, nec cœlum, nec salvatio pro illo est. Quapropter contra hunc inimicum totum nostrum odium, & bellum est impendendum: ad quod præsens exercitium, atque sequentia diriguntur.

Cujus oratio *preparatoria* est eadem, quæ semper. *Compositio* autem *loci* poterit esse: considerare me quasi exulem in hac lacryma-

D 4

rum

rum valle inter bruta animalia; & animam meam quasi constrictam in carcere corporis compedibus, atque catenis peccatorum meorum. *Petitiono* erit: Postulare à Deo vividam cognitionem gravitatis, malitiæ, ac multitudinis illorum; & intensissimum dolorem, confusionem, ac verecundiam, quod illa commiserim, cum *efficaci & firmo proposito* illa non ampliùs committendi.

I. *Punctum*. Supplicia aliqua à Deo pro peccatis inflictæ considerabo; ut horum infinitæ malitiæ per magnitudinem illorum conceptum aliquem efformem. *Primum* fuit in *Angelis prævaricantibus*. Creavit Deus omnes Angelos ornatos innumeris perfectionibus, tum naturæ, tum gratiæ: sed, ut per merita propria lucrarentur suam gloriam, eos in sua libertate reliquit. Superbiji magna pars eorum, & in peccatum mortale ceciderunt: quos-

nam

nam effectus hæc culpa induxit in creaturas tales? Ex Angelis convertit in Dæmones. Ex charissimis amicis Dei odiosissimos inimicos: ex cœli nobilissimis civibus inferni incolas abjectissimos: ex fœlicissimis deniq; fecit infœlicissimas omnium creaturarum: quandoquidem gloriam æternam pro æternis tormentis commutârunt.

Ponderabo, quod opera Dei in mensura, numero, & pondere facta sint: quod Deus sit justissimus in puniendo, nec peccatum ultra; sed potiùs infra condignum puniat: quod Deus à se sit infinitè misericors, neque justitiâ suâ utatur, nisi provocatus aliunde: quod Deus amârit hos Angelos, ut primum, illudque tam *perfectum opus manuum suarum*, amore infinito Patris & Creatoris eorum. Si igitur talis Deus creaturas tales tam ingenti; & nunquam in æternum finiendâ *pœnâ* punivit

D 5 prop-

propter *unicum peccatum mortale*; quis non hinc mortalis culpæ perspiciat infinitam malitiam? Quis non eam horreat? Quis non eam fugiat, etiam cum dispendio vitæ, atque omnium bonorum ejus, uti fecerunt Martyres? Et si *peccatum unum mortale* tantam stragem fecit in *Angelis*; quid ego *miser homo* ex *tot à me commissis* spero, nisi amaræ pœnitentiæ lacrymis illa diluero? si *una gutta veneni* cadens in *vasis illis argenteis, & aureis* tantam Deo *nauseam* concitavit; ut illa ex *cæli promptuario* in *sterquilinum inferni* statim projeccerit! ego *vas terreum, plenum usque ad os ipsum Veneno peccatorum*, quid spero? Quomodo Deum non timeo?

II. Supplicium ob unum peccatum mortale inflictum à Deo, fuit *illud humani generis primorum parentum*. Creavit Deus Adam & Evam

Evam in gratiâ, & amicitia suâ, ornatos dono justitiæ originalis, & à morte, omnique malo pœnæ exemptos, posuit eos in paradiso voluptatis: sed, ut eorum obedientiam experiretur, ipsis præcepit, ne comederent de fructibus unicæ arboris: decepti à serpente fregerunt præceptum comedendo, sicque *peccatum unum* commiserunt mortale; *parvum quoad speciem*, utpotè parvi esus vetiti fructus; sed reverâ *gravissimum* propter *altitudinem finis præcepti*, & propter *circumstantias*. Quos hoc peccatum effectus procreavit in mundo? Adam, & Eva pro se & pro suis descendentibus justitiâ originali privati sunt: damnati ad mortem: expositi doloribus, infirmitatibus, cæterisque hujus mundi miseriis: ejecti è Paradiso, & ad vescendum pane suo in sudore vultus sui condemnati. Ubi est adnotandum, omnia *ma-*
la

la culpa, & pœnæ, quæ sunt in mundo, tot peccata, tot bella, tot lites, tot contentiones, tristitias, timores, cæterasq; innumeras calamitates temporales cum pœnis æternis damnatorum, velut scintillas quasdam esse ex illo primæ culpæ fulmine derivatas, in argumentum, ac testimonium justitiæ divinæ. Hic faciendæ eadem ponderationes, quæ supra: obiter animadvertendo, nullum locum esse securum: siquidem Angeli in cælo, & Adam in Paradiso ceciderint: & quomodo non obstantibus quibusvis donis acceptis à Deo, semper adsit periculum semperque subinde debeamus, ut monet Apostolus, cum metu & tremore nostram salutem operari.

III. Supplicium illud est, quo Deus punit in inferno peccatum mortale: licet enim cum uno solo moriatur homo, tamen tamdiu in pœnam ejus intra voraces illas flammæ

mas

mas arsurus est, quamdiu Deus est ex-
titurus, ut fides docet. Illudq; *imē-*
sum misericordie Pelagus, crea-
turæ à se factæ, tamque dilectæ,
(ut pro ea *Unigenitum suum filium*
è cruce suspenderit) ignem, quo
comburitur, *flatu suo est accensu-*
rus in æternum, ut ait *Isaias*, abs-
que ullâ *commiseratione*, potius
cum gaudio, quod ibi videat, exer-
ceri suam *infinitam justitiam*.
O peccati mortalis horribilissima
malitia, quæ tanto supplicio di-
gna est! O quæ hominum stupi-
dissima insania, qui credentes
hanc veritatem, illud *audent com-*
mittere! Quisnam equus tam
præcepit; ut ad aspectum nudi en-
sis non se detineat? Et tamen Chri-
stianus videns coram se infernum a-
pertum, in barathrum peccati mor-
talis se se præcipitat, certò sciens, si in
hoc moriatur, in illum se casurum.
Unde meam cæcitatem, qui tot com-
misi,

misi, animadvertam, & aperiam oculos.

IV. Denique *Supplicium*, majori adhuc admiratione dignum fuit illud, quo *Deus punivit suum filium propter peccata aliena*, tradens *Auctorem vitæ morti acerbissime*. Nam si in *viridi ligno*, ubi teredo peccati locum non habuit, tantus accensus est ignis divinæ justitiæ; in *sicco*, qualis ego sum, tot peccatorum teredinibus perforato, quantus accendetur? Et si *Vas*, cum esset *Deus, æqualis Patri*, tales pro peccatis alienis pœnas subivit: ego vilissima creatura, qui sum ipse *debitor*, quales pro peccatis propriis timere debeo? Ob hæc, & alia supplicia, quibus peccata digna sunt, ingens adversus illa *horror*, ingensque *odium* est mihi concipiendum, atque ingens *timor*. & *tremor iræ divinæ*.

II. Punctum erit, considerare *malitiam*

litiam, ac dissonantiam peccati mortalis per id, quod in se ipso est. Confistit enim, ut docet. *S. THOMAS, in aversione quadam à Deo, & conversione ad creaturam*: per quod apparet, peccantem mortaliter, *Deum* ipsum pro *creaturâ* commutare, æstimando pluris *creaturam*, quàm *Deum*, majorisque ponderis ducendo *bonum falsum, & momentaneum, quàm verum, æternum, & summum Bonum*. Unde peccatum mortale *Contemptus* quidam est *Dei* cum *creaturâ comparati*: *despectusque* justissimarum legum, ditissimarum promissionum, & formidabilium minarum ejus. Est demum *gravissima offensa* à creatura suo Creatori illata: per quod aperte detegitur infinitudo ejus. Si enim in bona Theologia *offensa* crescit juxta *magnitudinem offensi, & vilitatem offendentis*; cùm distantia inter
Crea-

Creatorem & Creaturam sit in-
 finita, necesse est; ut offensa à crea-
 turâ Creatori per peccatum irro-
 gata infinita sit. Hic possum latè,
 discurrere per *divina attributa*.
 Reperiámque, nullum esse respecti-
 vè, ad quod peccatum mortale spe-
 cialem *dissonantiam* non inducat.
 Nam quæ dissonantia est, coràm, &
 ante ipsius oculos irrogare injuriam
 offenso? Deus autem per suam im-
 mensitatem adest præsens peccanti;
 & per suam sapientiam intuetur pec-
 catum ejus. Quæ *dissonantia est*,
practicè per peccatum *odisse illum*,
 qui propter suam *infinitam boni-*
tatem est dignus omni amore?
 Quæ *dissonantia est*, offendere *Ju-*
dicem ipsum, qui de offensa est judi-
 catutus; & potest statim se offen-
 dentem ad mortem condemnare?
Peccator autem Deum offendit *ju-*
dicem suum; qui potest ipsum sta-
 tim in infernum projicere. Parité-
 que

que per *alia attributa* secundum se considerata discurrere possum.

Quòd si *Deum*, ut meum *Benefactorem* aspiciam, haud satis stitpebo *monstrositatem*, quam insuper fert secum peccatum meum, ratione *ingratitude*. Si enim considero *multitudinem sine numero beneficiorum*, quæ Deus mihi hactenus contulit, & quæ intendit mihi in cælo conferre per integram æternitatem, deprehendam planè (esto ego totidem obsequiis ipsi hactenus correspondissem, & in æternum corresponderem) fore utique; ut vix vel minimum signum monstrarè *debitæ gratitudinis*. Quanta igitur, quàmque *abominabilis ingratitude* erit, loco obsequiorum, et, tamque execrandis injuriis ipsi correspondisse. Hic possum discurrere sigillatim per *beneficia accepta*, ponderando, quàm malè erga tantum Benefactorem me gesserim; quan-

E tùmque

tumque *supplicium* mereatur tam *foeda ingratitude* ? Et hinc pariter procurabo *intensum dolorem* elicere de peccatis commissis, cum *firmiter proposito* nullum omnino jam committendi.

III. Punctum. Procurabo *legitimum conceptum* formare *malitiæ peccati mortalis*; legitimumque subindè concipere horrorem ejus, per suos *effectus abominabiles*. Quorum aliqui sunt sequentes :

1. *Mors animæ*, quam longè plùs foedam, abominabilemque reddit coram Deo, & Angelis, quàm est coram hominibus *corpus mortuum, putridum jam, ac foetens*.
2. *Removet ab anima Deum*, in eamque *introducitur dæmonem*: quo fit; ut illa de *sanctissimæ Trinitatis templo pulcherrimo in caveam spurcissimæ bestiæ infernalis conversa* maneat.
3. *Transformat hominem ex charissimo amico*

amico Dei in mancipium dæmonis odiosissimum. 4. Obscuret oculos intellectus, lumenque rationis obscurat, convertens quodammodo hominem de rationali in brutum. 5. Privat hominem nobilitate Filii Dei, participationeque divinæ naturæ, quam habebat per gratiam. 6. Privat deinde majoratu, ac jure, in quo erat, ad Regnum gloriæ æternum, & bona ejus. 7. Privat præterea divitiis meritorum gloriæ, quas eousque suis bonis operibus comparaverat. 8. Privat denique auxiliis efficacibus gratiæ: unde venit, ut unum peccatum sit causa aliorum, & aliorum. 9. Tollit orationi efficaciam. 10. Tollit in arumnis consolationem. 11. Tollit pacem cordis, & gaudium bonæ conscientiæ. 12. Demum trahit secum malam mortem, & alia, præter dicta, innumera mala. O mon-

E 2 *strum*

strum ex omni fœditate compositum! *O abyssus* omnium miserrimum! *O cæci*, qui te diligunt! *O insani*, qui te non fugiunt! Et heu *me miserum*, si non adeò pœnitet me, quòd te quæfiverim, & sim amplexatus; ut potiùs millies vitam perdam, quàm ad te redeam!

IV. Punctum erit, discurrere per vitæ meæ periodos, considerando generaliter, quot peccata in ea commiserim: forsitan enim deprehendam, nullum esse *præceptum Dei*, & *Ecclesie*, quod sæpè non fregerim *cogitatione, verbo, aut opere*. Concipiènsque me, ut *apostéma quoddam*, ex quo circumquaque stillat putredo, haud satis admirari potero; quomodo Deus hucusque me toleraverit? Quomodo me illuminaverit sol? Quomodo cœli suis influentiis me conservaverint? Quomodo aër respirationem mihi dederit? Quomodo me refrigeraverit aqua,

aqua, & ignis calefecerit? Quomodo terra aperto ore me non devoraverit? Et quomodo creaturæ omnes non conspirârint contra me, tanquam contra inimicum communis Domini? Vidensque misericordiam, quâ Deus erga me usus est, non habens jam me in inferno clausum, uti habet alios, propter pauciora meis peccata, incensus *gratitudine*, & ardens *amore*, *Colloquio* finiam, petens â *Christo Domino* è *cruce pendente intensum* de meîs *culpâs dolorem*, cum *firmiter proposito* nunquam jam illas committendi. Pater noster.

DE PECCATIS VENIALIBUS.

In puncto ad inferna descendunt. Job. 21.

QUoniam in octiduo Exercitiorum locus non est; ut de his habeatur oratio, poterit in eis illud aliquoties pro lectione spirituali servire: posteaque per annum

E₃

pro

70 *De peccatis venialibus.*

pro materia orationis, eaque valde proficua adhiberi.

Duplex est genus peccatorum Venialium; alia enim committuntur ex *negligentia*, *imbecillitate*, aut *parva advertentia*: à quibus ne perfecti quidem immunes sunt. Alia committuntur ex *malitiâ*, hoc est, ex *industriâ*, seu *datâ operâ*, & cum *plena advertentia*, quæ omnes possumus cum divina gratia vitare, defactoque vitant multi fideles filii, atque ferventes servi Dei. Et de his potissimum hîc tractamus.

Oratio preparatoria erit solita. *Compositio loci*, imaginari animam veluti infirmam, debilem, imbecillem, ac sinè viribus, peccatorum venialium ægreditudinibus. *Petitio* autem: postulare à Deo claram de illis *cognitionem*, *intensum* de commissis *dolorem*, & *firmum propositum* jam illa amplius non *committendi*.

I. Pun-

I. Punctum erit, considerare *rigorem*, quo Deus punit peccata venialia. Siquidem ad illa præcipuè punienda *horribilem carcerem Purgatorii* paratum habet: ubi animæ præter *pœnam damni*, eamq; gravissimam, quam (*non videndo Deum*) patiuntur, adedò atroces cruciatus tolerant ab igne, quo cremantur, ut juxta communem *Patrum* sententiam nulla in hoc mundo pœna sit cum illa comparabilis. Itaque nec pœnæ Martyrum, nec pœnæ eorum, qui puniuntur ob delicta, nec pœnæ ægrotantium quibusvis acerbis infirmitatibus, accesserunt inquam ad magnitudinem pœnarum *Purgatorii*: excedentibus his illas prætereà incomparabiliter quoad *durationem*. Nam, ut scitur per revelationes legitimas, & approbatas, aliquæ animæ extiterunt viginti annis in Purgatorio: aliæ quadraginta: aliæ quinquaginta: aliæ

72 *De peccatis venialibus.*

pluribus, quod est horribile, & vehementer formidabile.

Unde ponderabo I. non posse non esse horribilem malitiam peccatorum venialium, supposito, quod justè sit punita pœnis tam horribilibus; & hoc in animabus *non inimicis*, quales sunt, damnatorum; sed *amicis Dei*, & *sponsis* ejus, ab ipsoque amore infinito *amatis*, & destinatis ad fruendum *ipso* in æternum. Si *Rex desponsatus pauperula Virgini*, natæ educatæque in Vico ignobili (parato jam triumpho, quocum illa in curiam Regiam ad fruendum suâ felici sorte ingressura erat) ipso die ingressui destinato juberet eam in carcerem detrudi, & ibi tormentis acerbissimis per longum tempus puniri: quid diceremus de *talis Virginis delictis* in suum Regem *Dominum & sponsum commissis*? Utique, quod gravissima fuerint. Hæc tamen umbra est respectu veritatis

ritatis ejus, quod evenit animæ morienti in gratia Dei, quæ cum statim esset *Curiam cælestem* ingressura triumphans, ad fruendum *sponso & Regno suo*, propter peccata venialia commissa, *in carcere Purgatorii* per longum tempus detinetur, acerbissimisq; tormentis ibi cruciatur

Ponderabo II. quantum horrorem de peccatis venialibus debeam concipere : quandoquidem secundum Apostolum ea sunt *ligna, fœnum & stipula*, quibus ignis purgatorii nutritur ad comburendum ipsorum authores. Etenim, si esset *dementia extrema* ejus hominis, qui diceret unum mendacium, vel quodvis aliud peccatum veniale committeret, sciens certò, se propter illud statim in ro- gum accensum projiciendum esse, & cremandum; & si tormentum hoc simul cum vita intra unam, vel duas horas esset finiendum. *Quanta dementia* eorum est, qui tam multa
com-

committunt passim, audacter & intrepidè, scientes certitudine fidei, quod, si ab illis non exeant purgati ex hac vita, igne tremendo Purgatorii purgandi sint, non per unam, aut duas horas; sed per multos dies, aut menses, aut etiam annos? Punit præterea Deus peccata venialia sæpè in hac vita multis modis. Jam *pænis corporalibus* infirmitatum, dolorum, persecutionum, &c. Jam *spiritualibus majoribus*; ut sunt permissiones tentationum, quæ valdè affligunt, inquietudines, turbationes conscientia, desolationes, obscuritates, siccitates, demum privationes illius pacis, ac tranquillitatis, quæ *fructus est bonæ conscientia*. Jam (quod est magis formidandum) *subtractionibus illorum donorum & auxiliorum gratia suæ*, sinè quibus homo, aut est in periculo proximo cadendi in peccata gravia, aut defacto cadit in illa. Nam juxta sen-

ten-

rentiam sapientis : *qui spernit modica, paulatim decidet.* Valdè igitur formidandæ sunt culpæ, quæ secum afferunt tales pœnas.

II. Punctum erit, animadvertere, quàm *magna sit malitia* peccati venialis, considerati secundùm se; quamvis ea dicatur, & sit parva comparata cum malitiâ peccati mortalis.

I. enim peccatum veniale eo ipso, quod sit contra rationem est *macula, fœditas, inordinatio, & monstrositas animæ*, quod illam *immundam, fœdam, atque monstrosam* reddit II. Eo ipso, quod sit contra *præceptum, & voluntatem Dei*, est *vera offensa, injuria, despectusque ipsius Dei*: propter quod solum (esto decissent cætera) ejus veri filii, & servi fideles debent plùs quàm mille mortes illud horrere, & fugere. Quid enim diceremus de *filio*, qui diceret: Ego Patri meo non irrogabo injuriam talem, propter quam

quam domo ejiciat, & hæreditate pri-
 ver: minores autem irrogare, ut meos
 impleam appetitus, non recusabo.
Diceremus utique, illum nomine filii
 dignum non esse. Tales ergo sunt,
 qui *advertenter*, & *datâ operâ*
 peccata venialia committunt. III eo
 ipso, quòd peccatum veniale sit of-
 fensa, & injuria Dei, est *malum*
quoddam ipsius Dei, & quia est *ma-*
lum Dei, est *majus malum* omni-
 bus *malis pænæ* creaturarum *tem-*
poralibus, & *æternis*: adeò, ut
 si cui daretur electio inter hæc duo
 extrema: *vel facere* unum peccatum
veniale: *vel pati in æternum* om-
 nia *tormenta Inferni*, cum priva-
 tione totius gloriæ cœli; *hoc* poti-
 us *secundum*, quàm *illud primum*
 juxta rationem rectam deberet elige-
 re: cùm sit certissimum, *minimum*
malum culpæ majus esse *summo*
malo pænæ: & *minus malum* ad
 evitandum *majus* eligi debere. Quis
 igitur

igitur non timeat, fugiatque malum illud, quod excedit omnia mala pœnæ simul conjuncta in uno?

III. Punctum erit, considerare, quomodo peccatum veniale *spiritualis aegritudo* animæ sit, sicq; illi eos proportionaliter præstet effectus, quos *aegritudo corporalis* solet præstare corpori: nimirum *imbecillitatem, defectumque virium* ad exercendas virtutes, & ad vincendas tentationes: *tædium rerum spirituum*, orationis, & conversationis cum Deo: *debilitatem, lassitudinem, & pigritiam* ad deambulandum per viam spiritûs: & consequenter *inclinationem magnam* ad quiescendum supra bona terrena, cum repugnantia non minori ad quærenda cœlestia. Et hinc fit, ut, quemadmodum *aegritudo corporalis* est *dispositio ad mortem corporis* (& hoc est majus malum & quod majorem inducit solitudinẽ, & timorem) ita

78 *De peccatis venialibus.*

ita *egritudo spiritualis* peccati venialis est *dispositio ad mortem animæ*, scilicet ad *peccatum mortale*: & hoc est, quod in illo debemus plus timere, & horrere.

Disponit autem I. peccatum veniale ad mortales (ut docet sanctus THOMAS) *per modum cuiusdam consequentia*: quatenus per peccata venialia paulatim affuescit homo ad transgrediendum limites rationis, ac non timendum *dissonantiam culpæ*, audendumque devorare illam. Paulatimque subinde conscientia laxatur, & ampliatur *culpæ minoribus*; quousque jam sine difficultate valet capere in se majores. Unde est *bona consequentia*: committit quis cum *advertentia* peccata venialia, Ergo committet & *mortalia*: est *infidelis super pauca*: Ergo etiam erit *super multa*: contemnit *parva* Ergo & contemnet *majora*, juxta illud jam ex sapiente commemoratum:
qui

qui spernit modica, paulatim decidet. Disponit II. peccatum veniale ad mortale *indirectè* (hoc est, removendo impedimenta ejus) quæ ad quatuor reducuntur. *Primum* est *subjectio ad Deum, & ad ejus sanctum timorem*: quæ subjectio *audaciâ peccandi venialiter* quotidie *minuitur*, donec jam *audeat in magnis*, qui *audebat in parvis*. *Secundum* sunt *habitus virtutum*: qui per peccata contraria, tametsi *levia*, adeò *remissiores* paulatim, ac *subtiliores* fiunt; ut tandem frangantur per *gravia*: nam, ut ait sanctus *GREGORIUS*, *cuncta redduntur consuetudine subtiliora*. Et *gutta cavat lapidem, non vi; sed sæpè cadendo*. *Tertium* est *auxilia divinæ gratiæ*: quæ Deus *cominùs largiter confert*, quo homo *indignior fit illis per peccata venialia*, donec desinant esse *efficacia ad vitanda mortalia*. *Quartum* est *vis*
&

80 *De peccatis venialibus.*

& *robur Spiritus*, quæ per peccata venialia ita debilitantur; ut occurrente tentatione gravi, contra illam homo non prævaleat, sicque virtus cadat.

Disponunt III. venialia ad peccatum mortale, quando sunt multa, *per modum; ponderis* potentis in ejus abyssum demergere animam, ratione *multitudinis*, non *magnitudinis*. *Sicuti guttulae aquae, & arenulae*, quantumvis sint *leves seorsim*, navim, quam intrant, submergere in mari possunt, & solent, *si multæ sint*. Quocirca dixit AUGUSTINUS: *Ruinam multitudinis, & ruinam magnitudinis æquè esse timendas*. Nam, si tandem vincor, & cado, parùm interest, ut id eveniat, quod sint *inimici multi*, vel quòd sint *fortes*.

Unde colligitur, peccata venialia, facta cum *advertentia*, & *frequentia*, hominem ponere in *periculo*

culo proximo cadendi in mortalia: quia ponunt hominem in eo tepiditatis statu, ratione cuius Deus non solum provocatur ad vomitum; sed incipit jam evomere illum ex ore suo, ut dicitur in Apocalypsi: hoc est, incipit illum à sua protectione subtrahere: quò cadat in peccata gravia. Unde alterum periculum majus sequitur. Nam, quemadmodum, quod semel evomitur, non solet iterum deglutiri: ita, quem Deus propter hujusmodi tepiditatem, audaciamque in committendis peccatis venialibus semel evomit, non solet iterum deglutire, reducendo illum ad suam gratiam; subindèque sine illa moritur, & perit: quia relinquitur in statu illorum relapsorum, qui novis peccatis perdunt gratiam, atque acquisitam, de quibus loquens S. PAULUS dicit, impossibile esse moraliter, rursus ad penitentiam revocari eos, qui semel

F

illu.

82 *De peccatis venialibus.*

illuminati, & facti participes spiritus sancti per gratiam, ab eo statu felicissimo prolabuntur per peccatum mortale. Et sanctus PETERUS dicit, loquens de eisdem: eos, qui fugientes coinquinatio- nes mundi, acquisiverunt gratiam Dei, si his rursus implica- ti superantur, & illam perdunt, in statu manere pejore eo, quem habebant ante acquisitionem illius: facta enim eis esse posteriora deteriora prioribus. Quippe universaliter, & ut plurimum pejus, & periculosius est recidere, quam cadere.

Ex dictis in hoc exercitio pri- mum colligam, quam magnum ma- lum sint peccata venialia: quantum- que proinde debeam illa odio habe- re: tum, quam magnum periculum secum ferant cadendi in mortalia; aut etiam ex eis non resurgendi: quantumque propterea debeam illa
time-

timere, & fugere. Tandem concipere satagam *intensum dolorem* commissorum, cum *firmiter proposito* illa jam amplius non committendi. *Colloquioque* finiam petendo à Deo *integram veniam* præteritorum, & *efficacem gratiam* pro *perfecta emendatione* in futurum. Pater noster.

EXERCITIUM III.

De Morte.

Quâ horâ non putatis. Luc. 12.

A Deo est efficax ad non peccandum memoria novissimorum nostrorum; ut dicat spiritus sanctus; *in omnibus operibus tuis memorare novissima tua, & in æternum non peccabis.* Quorum primum est mors, materia hujus meditationis: in qua *oratio præparatoria* erit solita. *Compositio loci* erit: Imaginari me ipsum jacentem

in lecto, proximum jam articulo mortis, desperantemque de ulteriore vitâ, utpote cui jam â medicis denuntiaturum est, quod Isaias denuntiavit Ezechix: *dispone domui tue; quia morieris tu, & non vives.* *Petitio* autem erit, rogare Deum, ut det mihi; ut sentiam modò id, quod tunc sum sensurus de omnibus rebus præsentis vitæ, atque futuræ,

I. Punctum erit, de *natura, & proprietatibus mortis.* Sed antequàm illas considerem: Supponam veritatem, de qua dubitare nemo potest; utpote quàm fides divina, ratio naturalis, & experientia quotidiana, cum infallibili certitudine, & evidentia clarissima manifestant. Hæc est: *quod omnes simus morituri.* Jam in tribunali Dei, dicit *APOSTOLUS: statutum est hominibus semel mori.* Et est hæc lex tam universalis, ut neque *CHRISTUS DOMINUS*, neque *sanctissima*
Ma.

Mater ejus fuerint exempti ab illa: tametsi ab aliis legibus divinæ providentiæ eximerentur. Omnes sumus morituri. Magni, & parvi; nobiles, & plebeji; divites, & pauperes; juvenes, & senes; denique omnes. Post centum annos nullus homo ex hodie viventibus vivet, sed alii loco eorum. Sicut nullus hodie vivit ex illis, qui centum annos retrò vixerunt. Currunt sæcula, ut fluvius maris, quorum unus sequitur alium, donec omnes evanescant in littore; vel sicut aquæ fluminum, quarum, quæ modò sunt præsentis, postmodum sunt jam præteritæ, & aliæ præsentis loco illarum. Omnes sumus morituri. Omnes sumus transituri ab angustâ Regione temporis ad Regnum amplissimum eternitatis.

Et quid est mori? Morì, est everti, ac desinere esse compositum hoc ex corpore, & anima. Morì est

destrui, & in terram cadere hoc ædificium. *Mori*, est exilium perpetuum ab hoc mundo universo, & spoliatio universalis ab omnibus bonis in eo æstimatis, divitiis, voluptatibus, deliciis, honoribus, officiis, dignitatibus, & cæteris. Undè sequitur, quòd quantum ad hæc, quæ mundus æstimat, *mors omnes nos faciat æquales: quia, sicut in illum nudi ingredimur omnes: ita ex illo egredimur nudi.* Quid ergo tantâ curâ, & diligentîâ laboramus in comparandis rebus, è quibus exuti, nudique sumus egressuri? Quænam esset *Mercatoris* dementia, qui cum magna expensa, & labore oneraret suam navim iis mercibus, quas, certò sciret, simul cum illâ submergendas in portu, ipso solo & nudo exeunte ex mari natando? Aut qui *transiturus in aliud Regnum* de moneta sibi provideret, quæ nihil illic valeret? *Major est dementia* mortalium, qui

qui thesaurizant *bona mox relin-
quenda, opes, honores, delicias,*
obliti operum bonorum: quæ sola
cum ipsis ad portum sunt perven-
tura, & in Regnum spatiosissimum
æternitatis intratura.

Et *quando sumus morituri?* A
die Nativitatis incipimus mori: quan-
do quidem quotidie amittimus unum
vitæ diem. *A carcere materni ute-
ri* eximus condemnati, pergimusq;
ad patibulum mortis, non festinan-
tes modò; sed volantes *celerrimis*
temporis alis. *Insanus esset ille,*
qui eductus è carcere; ut suspende-
retur in furca, ad breve illud iter po-
stularet musicam, ludos, convivia, &
alias delicias, *immemor termini,*
quò abit. *Insaniores multò sumus*
nos, si in similibus oblectamentis per-
dimus tempus vitæ, *immemores ter-
mini ejus,* ad quem *properamus.*
Præsertim, cum tempus vitæ nostræ
tam breve sit in se, & comparatum

cum eternitate, quæ nos post illud exspectat, tam sit quasi nullum. Nam quid sunt centum anni, ad quos, ut summum vita hominis potest extendi, si comparentur cum infinita multitudine millionum annorum, ex quibus eternitas componitur? Multo minus, quam momentum indivisibile temporis, comparatum cum quovis numero annorum, quantumvis magno. Enim verò duo extrema finita aliquam inter se proportionem habent: extremum verò finitum cum infinito nullam. Undè inferemus cum Apostolo; quidquid in hoc mundo est, seu boni, seu mali, nihili prorsus estimari debere: quia citò hujus mundi præterit phantastica figura.

Quòd si terminus vitæ nostræ, cum tam propè sit, foret certus, aliquam fortè excusationem possemus oblivionis nostræ prætexere. Sed non ita est. Nemo scit, quando,

do,

do, aut *quomodo* sit moriturus? An hoc anno, vel sequente, vel alio? An hoc mense, aut hac septimanâ? An morte provisâ, aut improvîsâ, prænotâ, aut repentina? Propterea à *Christus Dominus* in suo *Evangelio* toties, tamque diversis parabolis monet nos; ut semper simus *vigilantes*, & *præparati ad mortem*. Sicut *Virgines*, quæ expectant *sponsum*, & nesciunt, *quâ horâ* sit venturus? Sicut, *qui novit*, suam domum *unâ nocte* à *latronibus* invadendam, nescitque, *quâ horâ*? *Vigilat in omnibus*. Sicut, *qui obmetum inimicorum* excubias agunt in *prima, secunda, & tertia vigilia* noctis, *symbolis* nostrarum trium ætatum, *juventutis, maturitatis, & senectutis*. Propterea etiam in scriptura sacra admonemur: quòd mors se gerat, *ut fur*, qui aggreditur *furaturus*, *cùm minus putabatur*: quòd se gerat, *ut piscator*, qui ha-

mo

mo capit, & extrahit piscem, quando securus, & intrepidus cum aliis natabat. Et sanè, si aliqua est in mundo prudentia, in procurandâ securitate hujus negotii, quod *unicè est necessarium*, impendenda est. O *cæcitas* mortalium, qui tantâ sollicitudine provident, & præcauent *pericula in aliis negotiis humanis, obliti periculi formidabilis*, in quo vivunt, perdendi per *improvisam mortem, negotium summum æternæ suæ salvationis!*

Habet præterea mors proprietatem aliam valdè timendam, quod scilicet *unica* sit, nec *repeti* possit: undè error in ea commissus non est reparabilis: nam ut ait sapiens: *ubicunque ceciderit lignum, sive ad Austrum, sive ad Aquilonem, ibi erit. Est mors ultima fors ludæ, cui exponitur integra summa, quæ si perditur, omnia in æternum manent perdita. Est saltus, qui ut,*
sinè

finè discrimine fiat, in foveam inferni cadendi, à longè debet cursus incipere. Actiones difficiles, & inusitatae non solent primâ vice benè succedere, & ideò repetimus eas, ut corrigamus. Nulla actio magis inusitata mihi, quàm mori, nec magis difficilis, quàm benè mori. Quomodo igitur non timeo successum ejus? si homini, qui nunquam jaculatus est in scopum, daretur spatium trium dierum, ut se in jaculando exerceret, dextèrquos fieret, eo pacto, ut, si post primo jactu scopum attingeret, creandus esset Rex: sin minus, comburendus vivus. Certum est, quod talis homo (nisi esset amens) in nihilo alio expenderet tale tempus, præterquàm in comparanda frequentibus actibus dexteritate jaculandi, ne postea jactu, qui sibi tanti constaret, aberraret à scopo. Tempus hujus vitæ datur nobis, ut per exercitium mortificationis nostræ.

nostrarum passionum dexteritatem comparemus jaculandi in scopum *bonæ mortis*; ita ut, si, primo jactu illum attingimus, Reges in æternum futuri simus Regni cœlestis: si verò ab illo aberramus, vivi in æternum comburendi simus igne infernali. *Amentia* erit perdere tempus, & non expendere totum moriendo, quantum fieri potest in vita, ut scopum *bene moriendi secure* attingamus in morte.

II. Punctum erit considerare, quod *ante mortem* solet accidere. Quomodò augetur ægrotudo cum suis accidentibus? Quomodò potentia omnes reddantur debiliores; atque adeò inhabiliores ad suas actiones, etiam connaturales, & valdè usitatas: quid erit ad supernaturales, *parum usitatas*, & tunc *tam necessarias*? Ad quod accedunt *impedimenta* Medicorum, medicinarum, visitationum, confectionis testamenti &c.

Mag-

Magna profectò amentia est, differre ad tempus tam impeditum, tam difficile, tantique momenti negotium. Ecquis inter tot obstacula, curas, sollicitudines, & anxietates poterit scindere, sarcire, confluere, atque perficere vestem nuptialem, necessariam ad intrandum ad nuptias cœlestes? Innumeri haud dubiè sunt, qui in æternum pereunt, quod differant disponi ad mortem ad extremos terminos vitæ.

Jam verò quando ægrotus desperatus à Medicis sibi persuadet, suam jam mortem esse vicinam: quis explicare poterit, quantis angustiis, angoribus, & afflictionibus crucietur? Nam si *sola memoria mortis tam amara est; ut sapiens exaggerat: quã amara erit mortis presentia?* Tunc angit. 1. Universalis illa, violentaq; Charorum omnium *Spoliatio*: quia *non relinquitur sine dolore, quod tenebatur cum amore.* 2. Angit
re

recordatio vite præterite in peccatis, in vanitatibus, in oblivione *Dei & suæ salvationis*. 3. Angit *recordatio* tot *mediorum* faciliū, tot *occasionum* opportunarum, tot *inspirationum Dei*, tot *monitionum*, ac *exemplorum*: quæ omnia *sinè fructu* transiēre. 4. Angit *recordatio tanti temporis* perditī, & tot *horarum* malè *insumptarum*: quarum vel *unica* tunc *experitur*, & non datur. 5. Angit *incertitudo sortis* mox *eventuræ*, aut *gloriæ æternæ* cum *Angelis*; aut *pœnæ æternæ* cum *Dæmoniis*. Ad quod ipsorum *Dæmonum* accedit *solicitudo*: qui, quo *passu* in *vita* *laxant* conscientias, ut *peccetur*, eodem in *morte* *stringunt*; ut *desperetur* *exaggerando* gravitatem, ac multitudinē *culparum*, rigoremque *Iustitiæ divinæ*.

Hæc sunt nonnulla ex iis, quæ eveniunt in *morte peccatoris*. Nam
mors

mors justi, & coram Deo pretiosa, & ipsi justo suavis est, atque expers omnis angoris. Non angitur peccatorum memoriâ; quia tempestive illa lachrymis lavit: non perditione temporis, occasionum, inspirationum, & monitionum; quia cuncta fecit sibi proficua: non timet judicium; quia amat judicem: cujus charitas foras mittit timorem. In mea manu modò est, inter istas duas mortes alterutram eligere. Curabo deinceps totis viribus sic justè vivere, ut mors mea mors sit justì.

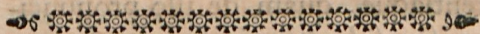
III. Punctum erit, considerare, quod evenit post mortem. Quomodo corpus relinquatur sine anima fœdum & fœtidum, quod omnes horrent, curantque statim è domo ejicere, quantumvis dilectum esset, dum viveret. Sed qualiter ornant? Vilissimâ aliquâ, jamque despectâ veste involvunt: nec ob id queritur, quan-

quantumvis *magni Principis* corpus sit. Mox fertur ad illud *angustum cubile, & lectulum durum*, ubi, ut ait *ISAIAS*, *culcitrae sunt tineae, & operimentum sunt vermes*, *cortinae autem & pulvinaria sunt ossa aliorum mortuorum*, ibique sepultum relinquitur in *perpetua oblivione*. En fors, quæ expectat *hoc mei corporis sterquilinum!* Curabo modò illud ita tractare, ut non præcipitet animam in perditionem.

Hæc statim ac separatur à corpore, sistitur ante tribunal *Christi*, ut reddat rationem, *omnium* suorum operum: quæ adedò strictè, & rigorosè exigenda est, ut ne *minimum* quidem *verbum otiosum* prætermittatur. Considerabo attentè processum hujus judicii, donec de eo in corde meo gignam *timorem* debitum, qualem habuerunt *magni Sancti*; qui longè *minorem*, quàm ego, habebant

cau-

causam timendi. Et, si quidem sum certus, illud non longè à me distare; curabo enixè; ut deinceps omnes actiones meæ sint tales, quæ possint in illo finè meâ verecundiâ, & confusione comparere: finemque meditationi imponam colloquio directo ad CHRISTUM DOMINUM è cruce pendentem, quo ab eo petam, ut per sua merita pretiosissima mihi conferat gratiam, ut ita vivam, quò consequar tandem bonam mortem, & favorabilem sententiam. Pater noster.

EXERCITIUM IV.

De Judicio universali.

Quis poterit cogitare diem adventûs ejus?

Malach. 3.

Supponitur Articulus fidei, quo credimus, *Christum Dominum* in extremo die hujus mundi descensurum è cælo in terram, ad

G

judi-

judicandos vivos, & mortuos iudicio
 universali. in quo ostentationem fa-
 cturus est suæ *rectitudinis*, & *ju-*
stitiæ, manifestando omnibus An-
 gelis, & hominibus *occultiores vias*
 suæ *divinæ providentiæ*, ut vide-
 ant omnes, quàm *rectæ*, & *justæ*
 semper fuerint, & sint: & quomo-
 do omnes, qui sunt perdit, suâ cul-
 pâ sint perdit. Et quamvis sit cer-
 tum etiam secundum fidem, quod
 iudicium particulare, quo *Christus*
 noster iudex unumquemq; homi-
 num iudicat statim, ac moritur, sen-
 tentiæque, quam de illo pronunci-
 at, seu *salvationis* seu *condemna-*
tionis æternæ, nullam sortitura sit
 mutationem, aut variationem quo-
 ad substantiam in illo universali ju-
 dicio: sed universaliter solùm & pub-
 licè sit de omnibus confirmandum
 id, quod particulatim, & secretò de
 singulis, cum mortui fuerunt, iudi-
 catum, atque decretum est. Nihilom-
 minus

minus circumstantiæ illius iudicij finalis tales futuræ sunt in illâ die ultimâ mundi, tamque formidabilia cuncta, quæ in ea peragenda sunt; ut magni nobis intersit, per otium frequenter, & attentè illa considerare. Ad quod ordinatur hoc exercitium.

In quo oratio præparatoria erit consueta. *Compositio loci*, imaginari theatrum amplissimum, in quo actus generalis inquisitionis celebratur. *Petitio*: postulare à Deo gratiam ad ita vivendum, ut merear habere in illo theatro, & bonum locum & favorabilem sententiam.

I. Punctum erit, considerare id, quod narratur in Evangelio: nimirum, quod *incuritis hominibus & occupatis* à suis negotiis: uti erant cùm venit diluvium tempore Noë, incipient alterari motus rotarum horologii hujus Universi, scilicet cæ-

lorum, cum ingenti & formidabili strepitu. Sol, & luna obscurabuntur: stellæ cadent de cælo: Elementa, quæ sunt, velut quatuor humores corporis hujus mundi, inquietabuntur, & turbabuntur, sicut inquietari & turbari solent quatuor humores humani corporis, quando est morti propinquum. Erunt in aëre tempestates furiosæ, cum fulguribus, tonitruis atque fulminibus tremendis, adeoq; validis ventis, ut montes transferant: mugiet terribiliter mare: transgrediensque suos limites, loca circum vicina submerget. Terra ita vehementibus motibus concutietur; ut urbes integræ subruantur, animalia pavida currant ad homines pro refugio: & homines, præ timore arescentes, currant ad specus animalium.

Geret se Deus in illa die, sicut homo zelotypus, & honoratus: qui
redux

redux ex absentia longâ, reperit, quod *sibi sua uxor non fuerit fidelis*. Nec in *eam* tantum evomit iram, sed etiam in *utensilia cuncta*, quæ suæ injuriæ *instrumenta* fuerunt: confringens, destruens, & cremans *illa*. Sic *Deus* non tantum contra *peccatores*; sed etiam contra *cæteras creaturas*, quibus *ij sunt usi ad peccandum*, suam tunc exercebit *indignationem*.

Ista est illa dies, quæ appellatur à Prophetis, *dies tribulationis*, & *angustiae*, *dies calamitatis*, & *miseriae*, *dies tenebrarum*, & *caliginis*, *dies nebulae*, & *turbinis*, *dies tubæ*, & *clangoris*. Demum *dies Domini magnus*. Cæteri dies sunt *dies hominum*: quippe qui eos *impendunt secundum beneplacitum suum*; at illa dies erit *Dei*, in qua aperiendum est *immensum stagnum infinite patientiæ ejus*, ut inde summo impetu exeat *rapidus tor-*

rens iræ divinæ, quam sibi eosque thesaurizarunt peccatores, ut inquit APOSTOLUS, ad eos cum omnibus suis rebus inundandos & obruendos. Timeamus nunc illum, ne tunc cum reprobis iisdem fluctibus involvamus.

Post hætenus commemorata, mittet *DEUS* signem illum, de quo scriptura loquitur, variis in locis: quo *totus globus hujus mundi circumquaque operietur; sicut oper-tus est aquâ, cum fuit submersus diluvio universali.* Unde brevissimo tempore *cuncta*, quæ in eo tunc erunt, comburentur, & in cinerem convertentur; *campi cum suis arboribus, & herbis, ædificia cum suis utensilibus, & divitiis, & cum iis omnes homines, qui tunc vixerint. Cùm igitur hæc omnia dissolvenda sint (concludit S. PETRUS) quales, oportet, vos esse in sanctis conversationibus, & pieta-*

pietatibus, expectantes, & properantes in adventum diei Domini?

II. Punctum erit considerare, quomodo, *purgato jam mundo per ignem*, audietur ubique *tuba illa sonora*, cujus scriptura meminit. Et *vox illa Angeli, annuntians universalem resurrectionem*, dicendo: *surgite mortui, venite ad judicium!* Mox cineres cum materiis primis omnium corporum hominum congregabuntur, *ministerio Angelorum in valle Josaphat*, ubi futurum est judicium, & ibi *virtute divina* ex eis formabuntur denuo corpora eadem: pariterque adducentur animæ, ubi ubi fuerint: ut unaquæque in suum corpus introducatur.

Hic ponderabo, *quo horrore anima damnati suum corpus sit aspectura, & quod colloquium cum eo habitura?* Veni, inquit, *maledicta*

*dicta Caro: siquidem ego damna-
 ta sum; quia consensi tuis appe-
 titibus bestialibus, justum est; ut
 sis particeps pœnæ, quâ propor-
 tione fuisti particeps culpæ. Tu
 sis maledicta (poterit corpus re-
 spondere) nam cum esses libera,
 & Domina, possesque me refræ-
 nare, fræno rationis, id non præ-
 stitisti! Eamus igitur ad patien-
 dum; nam quò tua augeatur pœ-
 na, ego meam partem tolerabo.
 E contra verò anima justæ, quo gau-
 dio intrabit in corpus suum: & quàm
 dulciter colloquetur cum illo?
 Unitis animabus corporibus suis,
 corpora damnatorum fœdissima &
 horribilia evadent: Justorum verò
 pulcherrima, & gratiosissima orna-
 tæque insuper quatuor dotibus glo-
 riæ, claritate, impassibilitate, sub-
 tilitate, & agilitate. Una ex his
 sortibus est mihi necessariò obven-
 tura.*

tura, Et modò est in *potestate mea* eligere *foelicem*.

Post hæc, secundùm scripturas, *Angeli separabunt malos de medio justorum; & illis pondere suo hærentibus in terrâ, hi suâ agilitate rapiuntur obviam CHRISTO in aëra. Ponderabo diversitatem affectuum utrorumque, in statibus tam diversis: dolorem, & invidiam malorum; gaudiumque, & lætitiã justorum. Iterumque supra me reflectens, & certâ fide credens, me futurum ex alterutrâ earum classium, curabo itã vivere nunc: ut sim tunc ex bonã.*

III. Punctum, *Rebus itã dispositis, aperientur cœli. & descendet filius Dei cum potestate magna, & majestate, & omnes Angeli cum eo (quos, valdè est probabile, assumpturos illâ die pulcherrima corpora, ut cunctis hominibus fiant visibiles) eorumque speciosissimum Comitatum*

tum præcedet, tanquam vexillum,
Cruce Redemptoris; ad cuius aspectum omnes plangent, ut dicit evangelium, *Mali* quidem præ dolore, & angustia, videntes se in tam misero statu; quia fugerunt ab illa; *Boni* autem præ devotione & gaudio, videntes se in statu tam glorioso; quia illam amplexi sunt. Ità *REX GLORIÆ* in terram descendet; non ut primâ vice factus puer, brachiis ligatis, vilibus fasciis; sed factus *LEO JUDA*, districtum gladium portans justitiæ suæ in manu suæ Omnipotentiae. Non tanquam mitis Pastor quærens ovem amissam, ut eam ferret, in humeris; sed tanquam rigorosus Judex condemnans illam, ut tradat *Lupis infernalibus*.

Qui accedens ad terram in certa distantia ab illa suum figet tribunal, ex nube candida formatum, ut illud vidit *S. JOANNES*; ad cuius

jus

jus latus dextrum collocabit suam
SANCTISSIMAM MATREM:
 ad sinistrum autem *Apostolos*, &
 alios viros *Apostolicos*, qui, reli-
 ctis omnibus, secuti sunt eum, in
 paupertate, castitate, & obedien-
 tia, ut ipsum, veluti assessores,
 ad alios judicandos juvent: uti eis
 promisit in suo evangelio. Quàm
 erit tunc *HONORATA VIRTUS:*
 & quàm despecta vitia!

IV. Punctum erit, aspicere, quo-
 modo *aperiantur libri illi*, quos
 etiam vidit *S. JOANNES*; in qui-
 bus *omnia opera*, bona, & mala,
*omnium judicandorum, scripta ap-
 parebunt*. Per hos *libros* represen-
 tantur *conscientiæ omnium*: quæ
 tunc *divina virtute*, omnibus ità
patescent, ut *unusquisque*, om-
 nia opera bona, & mala, facta in
 hoc mundo, tum à se tum ab aliis,
clarissimè cernat. Quale tunc de-
 decus? Qualem ignominiam, & con-
 fusi-

fufionem patientur *mali* ; cùm videant *cunctis* manifesta *omnia sua*, quantumvis *occulta peccata* ? E-contra verò, quali decore, quali honore, & lætitiâ afficientur *boni* ; cùm videant pariter, *cunctis conspicua omnia sua opera honesta* ? Quandoquidem *solus est verus honor*, qui ex *virtute*, & *solum dedecus verum*, quod ex *vitio* capitur : & ibi *omnia sunt apparitura*, & *estimanda*, ut *verè* sunt.

Mox *Judex* affabili, benevolòq; aspectu ad *suos* se convertet, & eis gratias agens pro omnibus, quæ propter *ipsum* in hoc mundo, & *operati*, & *passi sunt*, *debitum* eis conferet *præmium* illis verbis dulcissimis: *venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis Regnum à constitutione mundi*. Quam lætitiâ gignet hæc sententia, quam mutuam gratulationem ? Quos mutuos amplexus ? Quam erga suum *Judicem*

dicem gratitudinem? Hæc profunda sunt potius consideratione æstimanda, quàm verbis exponenda.

Posteà reversus *Judex* ad *reprobos*, & arguens eos, *Christianos* præsertim, objiciet: *quanta* pro illis egerit & quàm *malè* ipsi *responderint*? Quomodò creaverit eos ex *nihilo*, & ordinaverit ad *sublimissimum*, non minùs, quàm *gloriæ suæ*, *finem*. Quomodò, ut illam eis lucraretur, *factus sit homo*, & *suam pretiosissimam vitam* cum *morte acerbissima* commutaverit. Quot *media* eis præbuerit; ut illam ipsi *suis meritis* compararent, *Sacramenta*, *doctrinam*, *exhortationes*, *Exempla*, *auxilia*, *inspiraciones* &c. Quomodo totum perdiderint, ut suis *passionibus inordinatis* obedirent, dando, re ipsâ plus fidei *Dæmoni* suo inimico; quàm *suo Redemptori*, ac *Patri amantissimo*. His cuncti manebunt convicti: nec quidquam

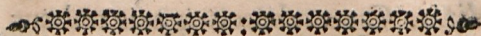
quam poterunt respondere. Statimque *judex* indignabundus, *vultu* adeò *severo*, ut faciat tremere cœlum & terram, projiciet ex ore, uti *Daniel* vidit, illud *fulmen ignis*, illam scilicet *sententiam finalem*, & sine *appellatione*: *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & Angelis ejus.* Quàm dirum, quàm penetrans *hoc telum* erit, ab *omnipotentia Dei* jaculatum in ea *corda carnalia*? quomodò sentient? quomodò sufferent? quid dicent? *Illud sapientiæ: Ergo erravimus à via veritatis, & justitiæ lumen non luxit nobis! Ergo! &c. Ergo! &c.*

Illico, pro *exequenda sententia*, quemadmodum hic *damnati* ab *inquisitione* traduntur *brachio seculari*, ita ibi *damnati* à *judice divino* tradentur *dæmonibus*, ut veluti *famelici lupi*, pro suo jam beneplacito, cibentur *illis ovibus perditis.*

ditis. Quas aduncis igneis trahent ad foramina, quæ facta erunt in terra, per eaque illas præcipitabunt in infernum, ac tandem simul cum illis se se projicient in illum tetrum carcerem: cludenturque illæ janua, ac sigillatæ decreto Dei, manebunt in æternum, jam nunquam amplius aperiendæ. O peccata, quàm longos funes malorum texuistis! O creaturæ infœlicissimæ damnatæ ad tanta mala! Hic demum considerabo, quomodo ex his duabus sortibus altera mihi necessariò obventura sit, curabóque jam nullâ morâ interpositâ, totis meis viribus ità vivere, ut mihi obveniat fors bona: quàm factò colloquio, à
CHRISTO DOMINO, toto
meo conatu petam.

Pater noster.

EXER-

EXERCITIUM V.

De Inferno.

*Quis habitabit ex vobis cum ardoribus
sempiternis? Il. 33.*

D*Escendant in infernum* (dicit **BERNARDUS**) *consideratione viventes; ne ipsa re descendant morientes. Quia nihil est, quod sic refrænet mortales, ne se præcipitent in culpas; uti consideratio pœnarum, quibus se exponunt, propter illas. Id igitur in hoc exercitio agendum est nobis. In quo oratio præparatoria erit solita. Compositio loci: Magna concavitas mente conspecta, quæ revera est in centro mundi, plena Igne sulphuris, quo damnati submersi sunt, uti in profundo maris pisces submersi sunt aqua. Petitio autem: Postulare à Deo vividum cadendi in eum locum timorem; ut quando*

â

à cadendo in peccatum non me deterreret amor, deterrereat saltem timor.

I. Punctum. Considerabo pœnam damni, quæ consistit in privatione gloriæ, quâ damnati carent. Et ut docet S. THOMAS, est pœna infinita, quia privat Bono Infinito, quale DEUS est, & possessione, quâ Ipsum possident Beati. Unde ait CHRYSOSTOMUS: mille ignes inferni simul junctos non fore tantæ pœnæ damnatis, quantæ est privatio Dei. Quoniam DEUS est centrum animæ, ad quem ea habet post hanc vitam inclinationem incomparabiliter majorem, quàm habent cæteræ res ad suum centrum, & membra ejusdem corporis ad mutuam unionem. Atque ita non potest non illa pati violentiam, ac dolorem, de sui à tali centro æterna avulsione, incomparabiliter majorem, quàm patiuntur membra

H

ejus-

eiusdem corporis, quando *ab se invicem* avelluntur: & quam paterentur *saxum magnum*, & *ignis*, si sensum haberent, quando violenter impediuntur, ne ad *sua centra* perveniant. Quòd si in hac vita tam *agrè* ferre solent *homines* inexpectatam *jacturam* alicujus *magni boni temporalis*, in quod tendebant, qualiter ferent *damnati jacturam irremediabilem summi & eterni boni*, ad cuius *amabilissimam possessionem* creati fuerant?

Ad hanc *pœnam damni* pertinent etiam *ignominiosum exilium*, quo *damnatus* mittetur *exul* in perpetuum à *patria cœlesti* amabilissima ad *infernalem Regionem* horribilissimam. *Infamia*, quâ per totam *eternitatem* à *consortio civium cœlestium*, tanquam *excommunicatus*, & *maledictus*, separatus manebit. *Commutatio aeterna* conviviorum, *dulcissimæ* que *saturitatis*, ac

cæte-

cæterarum deliciarum gloria cum fame, sitique infatiabili, ac cæteris tormentis *Inferni*. Demum *invidia*, quam habebit de immenso cumulo bonorum, quo fruuntur beati, & ipse pariter consequi potuit, suæque culpâ amisit. Quæ omnes acerbissimæ pœnæ erunt.

II. Punctum erit de pœnis, quas damnatus passurus est à loco, in quo est extiturus, & à consortio cæterorum habitatorum ejus. Qui quidem locus, velut stagnum est igne sulphuris plenum, ut dicitur in Apocalypsi, *cujus crudelis potentia*, ut ait AUGUSTINUS, nullis verbis exprimi potest. Comburit enim, & non lucet; cremat & non consumit, penetrat intimè animam, & corpus damnati; habens de igne totum, quod pœnam, & nihil, quod levamen inducit. Præter tormentum autem hujusmodi ignis, & ejus fumi intolerabilis (quod solum esset

H2

fatis

fatis) tot insuper alia erunt in eo *formidabili loco*; ut sacra scriptura ad illa significanda dicat: *fore in inferno famem, sitim, plandum, stridorem dentium, gladium utrinque acutum, spiritus tempestatum, vermes, serpentes, scorpiones, malleos, absynthium amarum, aquam fellis, &c. En domicilium! En Palatia magnifica, quæ DEUS præparata habet pro illis quorum superbiæ non sat fuit mundus, & quorum impietas non habuit finem. Ubi, ut ait ISAIAS, nec de-erit nutrimentum ignis, nec flatus Domini, sicut torrens sulphuris succendens eum.*

Jam verò *habitatores ejus loci, qui, & quales erunt? Dæmones impri-mis, hominum sævissimi hostes, & ibi carnifices cruentissimi: qui variis tormentorum generibus illos cruciabunt, satiantes desideria famelica, quibus semper illorum mala de-*
fide-

fiderârunt, & in hac vita suis tenta-
 tionibus enixè procurârunt. Erunt
 deinde *alii damnati* vicissim sui ip-
 sorum *carnifices*: quatenus se se vi-
 cissim *variis modis* vexabunt, pro-
 pter ingens odium, quo se se vicissim
 prosequuntur. Ibi enim, *perditis*
legibus rationis, nec erit filius pro
 Patre, nec pater pro filio, nec frater
 pro fratre, nec amicus pro amico:
 cum potius *ibi futura sint motiva*,
odii, quæ *hic fuerant amoris*: præ-
 fertim inter *illos*, qui *consortes fue-*
runt in culpis. Quodsi *hic tam into-*
lerabile est, habitare simul in *eadem*
domo ad breve tempus cum *aliqui-*
bis, quibuscum *mutuum odium* ha-
 bebimus; quàm *intolerabile erit*, ha-
 bitare cum *tam multis* in *eodem in-*
ferno ad eternitatem nunquam
finiendam? O locus *miseriæ & te-*
nebrarum: *ubi nullus ordo*, *sed*
sempiternus horror inhabitat! ut

H 3

dici-

dicitur in Job. Quis habitare in te non timet?

III. Punctum. Discurrendum est per tormenta, quæ damnati passuri sunt in *singulis sensibus corporis*, & *potentiis animæ*, quæ velut *instrumenta fuerunt suorum peccatorum*. Nam ut dicitur sapient. 11. *per quæ peccat quis, per hæc & torquetur.*

Sensus visus torquebitur luce illâ malignâ ignis infernalis: quæ ut ait GREGORIUS, cum inepta sit ad præbendum solatium, sufficiens erit ad videndum, quæ præbebunt horrorem; figuras scilicet, quas Dæmonia assument, leonum, Tigrium, Urforum, serpentum, Draconum, aliarumque ignearum bestiarum: fœdissima jam tum omnia corpora damnatorum: & alia, quæ in eo carcere deterrimo erunt horribilissima.

Audi.

Auditus torquebitur continuo illo infernalium malleatorum strepitu . rabiosis fletibus , planctibus , lamentis , clamoribusque damnatorum : querelis , blasphemis , maledictionibus , aliisque ingratis , ac inordinatissimis tumultibus . O prorsus horrenda , atque formidanda confusio !

Olfactus torquebitur intolerabili fœtore tanti ignis , & fumi sulphuris : fœtore horribili tot corporum damnatorum , qui totidem canum mortuorum fœtore longè gravior erit ; eorumque strictè conjunctorum in loco nullam habente respirationem .

Gustus torquebitur perpetuâ fame , sitique rabiosâ , in quarum levamen dabitur miseris damnatis pro cibo absynthium , pro potu autem aqua fellis ; ut dicitur à Ieremia ; aliisque cibi , & potus , abominabi-

les, à Dæmonibus inventi ad vexandos damnatos.

Tactus, qui in toto corpore residet, torquetur ab *igne illo sulphureo*, quo damnatus totus submersus erit. O amens peccator! si hîc non potes sufferte, ut *vel unum digitum tuum* tangat *flamma lucernæ per breve tempus*; quomodo ibi sufferes, ut *tè totum*, à capite ad pedes, tangat *flamma inferni*, tanto crudelior, per integram æternitatem? *Accedent alia tormenta*, quibus *Dæmonia* Tactum cruciabunt, scilicet *flagrorum, gladiatorum, rotarum &c. &c.*

Sensus internus torquetur *vehemente apprehensione dolorum*, quæ fixa in illis *graviore faciet*, *tristissimisque & horribilibus phantasmatis*, quæ semper sibi imaginabitur, & in se se revolvat. *Appetitus sensitivus* erit *mare quoddam tempestuosum desiderio-*
rum

rum non implendorum, mœrorum, afflictionum, & angustiarum. *Intellectus* erit *plenus erroribus*; *hebes* pro cæteris, & solùm *perspicax* ad percipiendam *magnitudinem*, tum *pœnæ Inferni* susceptæ jam, & nunquam finiendæ, tum *Gloriæ cœli* amissæ jam, & nunquam recuperandæ. *Voluntas* erit *obstinata* in malo: *anxia* semper pro *bonis*, quæ non potest consequi, & à *malis*, quæ non potest vitare, atque ita prorumpens in iram, impatientiam, furorem, & desperationem: *luitur enim ibi desperatione æternâ temeraria spes peccatorum*. *Nemo hic peccet subnixus spe* obtinendi veniam: nam *spes hæc tenet infernum damnatis plenum*. *Memoria*, etsi aliis potentiis simplicior sit, erit *origo majoris damnatorum pœnæ*: siquidem in eâ gignendus, nutriendus & fovendus sit *edax ille conscientia*.

scientiæ vermis, de quo dicit scriptura sacra, quòd *non morietur*. Estque *pœnitudo quaedam rabiosa, desperata, & infructuosa*, quam semper habebunt damnati; *memores* temporis præteriti, *opportunitatumque, & occasionum*, quas in illo habuerunt ad præcavenda immensa mala, quæ patiuntur, & acquirenda bona infinita, quæ amiserunt: quomodo habuerint id in manu, & libertate sua; quàm facile exequi, & obtinere potuerint, suâ culpâ omiserint, & neglexerint: quomodo jam præterierit *ocasio, nunquam amplius reditura*. Hic erit dolor, qui continuò corda illorum discerpet tantâ crudelitate, quantâ ne mente quidem comprehendendi; ne dum verbis exprimi potest.

IV. Punctum erit, considerare, quomodo omnia commemorata *tormenta, nec finem, nec levamen,*

nec

nec interruptionem sint habitura. Non sunt habitura finem, quia sunt aeterna; atque adeò tam diu duratura, quam diu DEUS est duraturus: nam, ut GREGORIUS dixit: In Gehenna miseris erit mors sine morte, & finis sine fine, quia mors semper vivit, & finis semper incipit. O miser staeus! In quo majus esset præmium, quod hic major pœna est majoris delicti, nempe mori, & desinere esse: quod anxie optabunt semper damnati, & nunquam obtinebunt, prout dicitur in Apocalypsi: quia ipsi sunt aeterni, carcer est aeternus, ignis est aeternus; carnifices sunt aeterni, & decretum Dei de illorum cruciatu aeterno est aeternum. O aeternitas, quis te non timet!

Verùm, ut aeternitatis, quæ verbo unico profertur, aliquem formemus conceptum, extendamus imagi-

imaginationem ad cogitandum
 quosvis numeros finitos annorum,
 majores, & majores, deprehende-
 musque, post eos omnes jam præ-
 teritos, adhuc *integram eterni-
 tatem* superesse. Tot *milliones an-
 norum*, patiente semper damnato,
 sunt transitori, quot *aque guttæ*
 à mundi initio ceciderunt in terram;
 & usque ad finem cadent, unà cum
 iis, quæ componunt *omnia flumi-
 na, & maria*. Tot quot fuerunt,
 & erunt *folia* in omnibus arboribus,
 & herbis mundi. Tot, quot *atomi*
 sufficientes essent ad replendam, &
 solidandam totam sphæram firma-
 menti. Tot denique, quot numerari
 possent *omnibus characteribus*
 implentibus chartam, quæ impletet
totam ipsam sphæram. Et post tot,
 tantosque numeros annorum trans-
 actos *tormenta* damnati sunt in-
 cæptura, ac si esset eorum *prima*
dies: quia adhuc *ex tunc futura*
æter-

eternitas manebit *integra*. Idque sine *levamine* ullo, sine ulla *interruptione*: Quia tormenta illa, nec *tempore* inveterascunt, nec *usu* minuuntur, nec *consuetudine* mitescunt. Quis igitur tam *æternam* durationem, tam *immutabilem* continuationem, tam *horribilium* malorum sufferre poterit?

Ex omnibus dictis in hoc exercitio concluditur cum omni *evidentiâ*: *damnationem* hominis ad infernum, rem esse adeò *formidabilem*, & adeò *tremendam*; ut, licet *unicus* tantùm hominum fuisset *damnandus*, *omnes* deberemus vivere continuo cum *pavore*, & *tremore* tam *infelicis* sortis. Cùm igitur tot sint qui *damnantur*, ut dixerit sapiens, *Stultorum* (quales sunt *damnandi*) *infinitum* esse *numerum*: Et *CHRISTUS Veritas æterna*, scriptum reliquerit nobis in suo *Evangelio*: *quod arcta via sit,*

fit, quæ ducit ad vitam, & pauci sint, qui inveniunt eam: quod vocati sint multi, pauci verò electi: quod grex electorum sit pusillus, comparatione multitudinis reproborum: Et omnes ad unum vivamus inter innumera pericula nostræ condemnationis. Quomodo non timemus? Quomodo non tremore continuo diu, noctûque concutimur? Quomodo nos sollicitudo continua de nostrâ sorte æternâ non angit? Deus per suam misericordiam nobis aperiat oculos, & suo sancto timore corda configat. Pater noster. *Hucusque exercitia primæ Hebdomadæ*
S. P. IGNATII.

EXER.

EXERCITIUM VI.

De Expugnatione Regni Christi.

*Exeamus ad eum extracastra improprium
ejus portantes. Hebr. 13.*

QUemadmodum DEUS misit
Moyſen in *Ægyptum* non
tantum; ut liberaret popu-
lum *Israël* à captivitate *Pharaonis*,
redimendo illum tot prodigiis; ſed
etiam, ut ſuâ doctrinâ, & exemplo
duceret ipſum per *deſertum Pale-*
ſtine ad *terram promiſſam*. Ita
miſit *UNIGENITUM* ſuum *fi-*
lium CHRISTUM JESUM
in hunc *mundum* non tantum, ut
liberaret homines à captivitate *Sa-*
tane, redimendo illos ſuo ſanguine,
& morte prodigioſâ; ſed etiam, ut
ſuâ doctrinâ, & exemplo duceret
ipſos per *deſertum* hujus vitæ ad
coelum promiſſum. Ad meliusque
pera-

peragendum hoc iter inspiravit S. *IGNATIO* hæc exercitia. Nam in *prima* eorum *hebdomada*, quæ correspondet *vie purgativæ*, docemur, quomodo liberandi sumus à captivitate Satanæ, mediâ verâ pœnitentiâ peccatorum nostrorum. In *secunda* autem, & *tertia*, quæ correspondent *Vie illuminativæ*, quomodo ambulare debeamus, sequentes *CHRISTUM* ad consequendam in hac vita unionem cum Deo, (de qua agitur in *quarta hebdomada* correspondente *Vie Unitivæ*) & in altera cum magnis augmentis Gloriam æternam nobis promissam. Accedentes igitur ad *secundam Hebdomadam*, in hoc exercitio, reducemus ad quatuor puncta quatuor meditationes, quas S. *IGNATIUS* inter alias de vita *CHRISTI* posuit in illa. Et sunt veluti *nervi*, sive *tota substantia* ejus. *Oratio preparatoria* erit, quæ

quæ semper. *Compositio loci*: considerare *Christum D.* in tribus annis ultimis vitæ suæ prædicantem, per civitates, Castella, & Synagogas, docentemque omnes viam cœli, verbo, & exemplo. *Petitio* autem erit, ut ego suam vocationem audiam, promptèque sequar, & perfectè imiter ipsum.

I. Punctum. Concipiendus est primò *Rex temporalis* electus à Deo (cui Christiani omnes obediunt) præditus omnibus prærogativis, & dotibus, quæ excogitari possunt: Sapiens, prudens, fortis, magnanimus, opulentus, liberalis, amator subditorum, & qui non propria, sed eorum bona optat, & quærit. Qui quidem omnibus ad suam præsentiam vocatis ità loquitur: *Subditi mei, ego decrevi omnibus infidelibus bellum inferre; ut eos ad Ecclesiam traham: in qua expeditione vellem, ut omnes me sequamini. Supponen-*

ponendo, quod ante omnes ego futurus sim primus in sufferendis belli incommodis, in itineribus, in laboribus, in noctis vigiliis, & diei ardoribus, in fame, & siti, tandèmq; in invadendis hostibus, & eorum ictibus sustinendis. Et tamen ex victoriarum spoliis, quæ multa erunt, nihil mihi volo, omnia inter vos sunt dividenda: eoque majorem quisque partem accipiet, quò propius me comitatus, atque imitatus fuerit. Quid æquum esset, ut responderent boni subditi ad talem talis Regis propositionem? Omnes haud dubiè ad illum in tam gloriosa expeditione sequendum promptissimo animo se offerrent. Quod si quis non faceret, jure à cæteris, ut perversus, infamisque vituperaretur. Ad similitudinem ejusmodi Regis temporalis considerandus est nobis *Rex æternus CHRISTUS*
D.

D. Filius Dei Unigenitus, atque adeò ipsi consubstantialis, equalisque omnibus attributis. Qui descendit de cœlis ad expugnandû hominibus Regnum æternum gloriæ, convocans omnes; ut ipsum in hoc sequantur, & imitentur: volens ipsemet esse primus in sufferendis pugnæ laboribus, & excipiendis adversariorum telis. Nec tamen quidquam sibi volens assumere de victoriæ spoliis; sed, ut omnia inter suos fideles milites cum proportione distribuantur, juxta uniuscujusque majorem, aut minorem fidelitatem, strenuitatémque in dimicando. Quis igitur Christianorum non se promptissimè offeret ad dimicandum cum Christo in prælio tam glorioso, & proficuo? Nullus profectò, qui polleat judicio, ac ratione. Si enim tam irrationabile, tamque vituperabile esset, non sequi Regem illum temporalem in expugnâ-

gnatione *Regni terreni*, parvi momenti, & citò amittendi, quàm irrationabile erit, non sequi *Regem hunc æternum* in expugnatione *Regni cælestis* summi momenti, & sinè fine possidendi? Quo argumento convictus firmum *propositum* concipiam, sequendi, & imitandi Christum, quàm propiùs, & perfectiùs possim. Quod fructus hujus puncti est.

II. Punctum erit, considerare *duos Duces*, inter se oppositos omninò, *Luciferum & CHRISTUM*, & quod unusquisque vocet homines; ut sub vexillo suo militent. *Luciferum* considerabo, in campo *Babyloniae*, quæ significat *confusionem*, super magnam cathedram ignis, cum horribili, & formidabili figura, ex se emittentem circumquaque scintillas, & fumum. Et quòd turbatâ, immoderatâque voce convocet omnes demones, & dicat illis: *Milites mei,*
volun-

voluntas mea est, ut omnes homines trahamus ad nostrum regnum. Quare dispergimini per universum mundum, tenditeque ubique retia, & laqueos ad eos capiendos. Nec relinquatis ullum, quem non teneatis. 1. Mediâ cupiditate, & appetitu divitiarum. 2. Mediâ ambitione, & appetitu honorum. 3. Mediâ superbiâ vitæ. Unde eos dejicietis in luxuriam & alia vitia. Econtra considerabo Christum Dominum in campo Hierusalem, quæ significat visionem pacis, in loco humili, facie affabili & benevolâ. Et quod voce leni & suavi convocet omnes suos Christianos, & dicat illis, ut eant in universum mundum, hortenturque omnes ad contraria eis, ad quæ Dæmones exhortantur. Nimirum ad contemptum divitiarum, & amorem paupertatis. Ad contemptum honorum & amorem ignominie. Ad humilitatem

tatem cordis. Indèque ad odium delectationum carnis, cæterasque virtutes.

Per hanc considerationem **I.** manifestantur *hostes*, cum quibus gerendum nobis est hoc bellum; in quo *Regem nostrum Christum* debemus sequi, & imitari. Qui quidem non sunt alii, quàm *inordinati nostri appetitus, divitiarum, honorum, & voluptatum*. Quanquam enim tres recenseantur inimici animæ nostræ, *mundus, dæmon, & caro*; mundus tamen, & dæmon non aliis armis militant contra nos, quàm nostrorum appetituum carnalium, divitiarum, honorum, & voluptatum. Quibus proinde debellatis, omnes inimici nostri subjacent debellati.

2. Deteguntur *duæ regulæ* discernendi spiritûs, quas postea posuit *S. Ignatius* inter alias: per quas noscimus, à quo spiritu nascatur motus *internus*, quem sentit anima? Si enim

venit

venit cum *inquietudine*, *turbatione*, & *obscuritate*, signum est, quòd à *malo spiritu* nascatur. Id enim significant illa *inquietudo*, *turbatio*, & *fumus*, cum quibus in illa *cathedra ignis* consideravimus *Luciferum*. Si verò ècontra venit cum *tranquillitate*, *pace*, *suavitate*, & *luce* interiore, signum est quod nascatur à *bono spiritu*, significato per aspectum *pacificum*, *affabilem*, & *benevolum*, cum quo consideravimus *Christum*. Similiter si motus internus inclinatur nos ad *bona terrena*, divitias, honores, & voluptates, à *malo spiritu* ducit originem. Sicut ècontra à *bono*, quando inclinatur nos ad contemptum *bonorum terrestrium*, æstimationemque *cælestium*, & *virtutum*, quibus illa obtinentur.

Modò, quandoquidem sum Christianus, atque ad eò, *miles* per Baptismum sub *vexillo Christi* assignatus

natus, respiciens retrò, examinabo, quomodò ad ejus imitationem pro cœlo expugnando dimicaverim contra eos, contra quos agitur hoc bellũ, meos scilicet *inordinatos appetitus*, opum honorũ, & voluptatum? Quomodo observaverim leges militiæ? Nimirũ, *nunquam* pavidus *retrocedendo*; semper *impavidus unus è primis impetendo* adversarios, & horum me telis *exponendo*; ut *meum* ab illis *Regem* defenderem. O quantum hìc reperiam, ob quod confundar! Quantum, ob quod jure timeam, nihil me de spoliis victoriæ habiturum, sed eorum loco gravem infamiam & supplicium! Si enim in bello *temporali* dignus esset gravi supplicio, & ignominiâ miles ille, qui tempore invadendi inimicum verteret terga, & fugeret, & multò magis, qui vicè defendendi suum Regem, in ipsum converteret arma, ad castra inimici se se recipiens. E-

go, qui in hac *spirituali militia* toties terga verti, & ad inimicorum meorum prælia fugi, quoties inorem gessi meis appetitibus opum, honorum, & voluptatum: & toties in Regem meum arma converti, quoties eis obsequens peccavi, quid spero? Quâ facie accedam ad tremendum tribunal mei *Regis*, & *judicis*, quando dividentur *spolia victoriæ* (quod fit in hora mortis) petens mihi partem eorum: cum sciam jam pronunciatum à *Paulo*: *Non coronabitur, nisi qui legitime certaverit.* Hoc est, observando leges militiae.

III. Punctum. Considerabo *tres classes* hominum, sive *tres homines*: qui omnes (post acquisita decem millia ducatorum à singulis) desiderant salvari & pacem animæ reperire, sublato inordinato affectu pecuniæ acquisitæ: sed cum hoc discrimine; quod *primus* ad talem finem
me-

media necessaria non ponat, sed differat de die in diem usq; ad mortem. *Secundus* ponit quidem aliqua media, determinatus tamen semper ad non relinquendum suam pecuniam, sed serviendum Deo cum illa. *Tertius* est indifferens ad suam pecuniam relinquendam, vel retinendam, prout intellexerit, fore majus servitium Dei. Ex his *primus* in periculo vivit non consequendi finem, *ex defectu mediorum*. *Secundus* debitum ordinem pervertit, volens, ut *finis* se accommodet *mediis*, & non è converso. *Tertius* habet *dispositionem debitam*. Et hunc debeo imitari, si volo à me tollere inordinatum affectum cujusvis boni temporalis, reducens me ad *totalem indifferentiam*, illud assumendi, vel relinquendi, prout judicavero, magis expediens fore ad Dei obsequium, & mei ultimi finis consecutionem.

IV. Punctum erit: considerare
tres

tres gradus humilitatis, sive tres status virtutis. Primus est eorum, qui nec propter omnia, quæ sunt in mundo, nec propter propriam vitam committerent vel unicum peccatum mortale. Secundus est eorum, qui ad tantam sunt jam reducti indifferentiam habendi, vel non habendi quodlibet bonum temporale; ut propter nullum, etiam vitam propriam, cum advertentia committant ullum peccatum veniale. Tertius includens alios duos, eorum est, qui parem gloriam Dei intuentes, in alterutro extremo, ad majorem imitationem Christi, eligunt potius paupertatem, quàm divitias, potius contemptum, quàm honorem, potius dolores, quàm voluptates. Hic est gradus summus perfectionis, ad quem per puncta hujus exercitii gradatim nos docet ascendere S. IGNATIUS, qui tandem monet, ad talem ascensum valdè adjuvare,

fi

si in quovis casu dubiæ electionis
 enixè petamus à Deo , ut dispo-
 nat nobis illud extremum , quod
 nostræ sensualitati magis contrarium
 est ; uti sunt *paupertas, ignominia,*
dolores, & aliæ pœnalitates, qui-
 bus magis affimilemur **CHRISTO**
D. ejus vestes, & insignia induen-
tes: quandoquidem illa ipse prop-
ter majorem profectum nostrum
spiritualem induit ; nobisque
exemplum dedit ; ut in omnibus,
quoad ejus fieri poterit, cum imi-
tari, & sequi velimus: cum ve-
ra sit via, quæ ducit homines ad vi-
tam. Hic sunt facienda tria collo-
quia. I. cum SANCTISSIMA
VIRGINE, petendo, ut impetret
nobis perfectam sui filii imitatio-
nem. II. cum filio, & III. cum Patre,
petendo, ut eam nobis concedant.
 Quæ suo ordine cum Ave Maria,
 Anima Christi, & Pater noster, ter-
 minabuntur.

Ad

Ad extremum hujus exercitii oportet advertere, quatuor ejus puncta, quo ordine disposita sunt, velut totidem *gradus* esse, per quos S. *IGNATIUS*, miro Magisterio, ducit eum, qui se exercet, ad perfectam eam dispositionem animi, quam debet habere ad faciendas bonas, & sanas electiones in omnibus rebus, & actionibus, quæ subsunt suæ libertati; prout explicabitur in sequentibus.

*DE BONA ET SANA.
ELECTIONE.*

Considera, quod hodie proposuerim in conspectu tuo vitam & bonum, & è contrario mortem & malum. Deut. 30.

Illud est inter hominem, & bestiam discrimen, quod bestia regatur passione, seu appetitu naturali: homo verò, titulo *rationalis*, *ratione* duntaxat regi debeat in omnibus rebus, & actionibus, quæ subsunt suæ libertati. Et quoniam
in

in Christiano, in quo fides supponitur, ratio dicat; ut positâ totâ suâ attentione, & intentione in finem, ad quem creatus est, id solum amplectatur, quo magis est juvandus ad illum consequendum, & consequenter, ut nihil amplectatur; quod malum moraliter est, quia hoc potius impedit, quàm juvat; & ex bonis semper amplectatur melius, quod juvat magis; consequens est, ut in omni probo Christiano propositum efficax stabilitum jam firmiter esse debeat, fugiendi semper, quod est malum, & ex bonis amplectendi semper, quod est melius. Quod propositum *fructus* est, qui ex præcedentibus exercitiis collectus esse debet.

Unde sequitur, id, quod *apertè* est malum, & ex *bonis* id, quod *apertè* est *melius*, non esse *materialiam electionis*, nec *deliberationis*, quia jam supponitur juxta rectam rationem: *primum fugiendum*

dum, & secundum amplectendum esse citra omne dubium.

Cæterùm, quia inter *extrema* de se *bona*, quæ occurrere possunt ad alterutrum assumendum, vel relinquendum, sive ratione substantiæ, sive accidentium, sive circumstantiarum, loci, temporis, personæ, &c. dubitare potest homo, quodnam eorum sibi sit melius, & aptius ad consequendum suum finem, majoris scilicet obsequii Dei, perfectionis, & salvationis? In iis eventibus habet locum deliberatio, & electio, pro iisdemque habet usum exercitium de *bona, & sana electione*. Quod nobis reliquit scriptum S. *IGNATIUS*.

Primum & præcipuum, quod cadit sub electionem, est *status vite perpetuus*, in eo, qui nondum assumpsit illum, à cujus *bona & sana electione, conformique voluntati Dei, vita proba & bene ordinata* sæpè dependet; &, quod plus est,

est, *salus æterna*. Nam in eo statu in quo Deus vult, ut ipsi serviam potius, quàm in alio, habet mihi præparata auxilia efficacia gratiæ, cum quibus ipsi sum serviturus. Et licet omnes status in Ecclesia approbati: ut *Matrimonialis, Ecclesiasticus, Religiosus*, sint boni in se, non tamen *omnes mihi sunt boni*: sicut *cibi, esto omnes sint boni in se*, non *omnes omnibus stomachis* congruunt; nam qui pro aliis sunt *sani*, pro aliis sunt *noxii*: & qui pro aliis sunt *minus boni*, pro aliis sunt *meliores*. Unde patet, quanti momenti sit circa *statum vitæ* considerata, *matura*, & rectè deliberata *electio*. Ob cuius defectum procul dubio multi post vitam inquietam, ac molestantem perdidit ultimum finem, ad quem fuerant creati.

Secundum, quod cadit sub electionem, est *reformatio status* in eo, qui jam illum habet, quoad *par-*
ticu-

De bona & sana Electione. 145

ricularia, quæ ad ipsum pertinent: E. G. an expediat tot, ac tales servos habere, vel plures, vel pauciores? Tot ac tales expensas facere. Tot ac tales dare Eleemosynas? Paritérque de cæteris.

Tertium, quod cadit sub electionem, est quævis res de se bona, sed circa quam est dubium, an sit mihi magis expediens illam assumere, quàm relinquere, vel è converso: ut sunt officia, beneficia, occupationes, actiones alicujus momenti, modus ordinarius vivendi, distributio temporis &c.

Dispositio requisita ad bonam electionem in eo, qui illam vult facere, imprimis est, ut, positâ totâ suâ attentione, & intentione in finem, ad quem est creatus, indifferens totaliter sit ad assumendum, vel relinquendum id, de quo agitur, prout viderit magis conducere ad ipsum finem absq; ullo alio respectu. In qua

K

in=

indifferentia debet se se constituiffe per exercitium antecedens. Deinde debet aggredi electionem, non quando habet animum inquietum, turbatum, aut obscuratum passione aliquâ, vel tentatione; sed quando eum quietum, tranquillum, ac serenum habet.

FORMA HUIUS EXERCITII.

O*Ratio preparatoria* erit *consuetu*. *Compositio loci*: ponere ante oculos animæ id, circa quod electio facienda est, referreque duo extrema opposita (assumendi, scilicet illud, aut relinquendi; habendi, aut non habendi) ad finem, ad quem sum creatus, qui est *Deo servire, omnimodèque obsequi in hac vita, & eodem frui per æternitatem in altera*. *Petitio* autem: postulare à *Majestate sua lumen & gratiam* ad eligendum ex *propositis extremis* illud, quod *mibi utilius futurum* est ad talem *finem* obtinendum.

I. Pun-

Forma bonæ Electionis. III 147

I. Punctum erit, considerare in particulari, quot & qualia iuramina, vel contra, quot & qualia impedimenta, unumquodque ex dictis extremis (habendi, aut non habendi rem, de qua agitur) adferat mihi, præcise ad obtinendum finem, ad quem sum creatus, secluso omni alio respectu. Jis enim attentè examinatis, & ponderatis, extremum, in quod ratio pura, & libera ab omni passione, & affectu sensuali magis inclinatur, illud mihi eligendum est.

II. Punctum erit: supponere, quod homo aliquis, habens præ manibus eandem materiam, quam ego habeo, ad eligendum, consilium à me postulare. Id enim, quod ego, omnibus bene perpensis, illi consulerem, judicans fore ad maiorem perfectionem animæ ejus, & gloriam Dei, idem ipsum eligendum, & assumendum est mihi.

K 2

III.

III. Punctum erit , considerare me in *articulo mortis* , attentè que animadvertere , quodnam *ex proposito extremis* vellem *tunc* , me ele- gisse *nunc* : id enim est , quod *nunc eligere* , mihi *conueniens* est.

IV. Punctum erit , considerare me similiter *in hora iudicii* ante *tribunal Christi* jam jam *redditurum* *rationem* de omnibus *meis electionibus* in *hac vita factis*. Quam enim *tunc* vellem , fecisse me , *nunc* in materia *præsente* , eadem *facienda* est mihi.

V. Punctum. Factâ electione per *præcedentia puncta* , convertens me ad *D. N.* ipsi eam offeram , *petendo à Majestate sua* , ut eam *acceptet* , *recipiat* , & *confirmet*. Si enim cum hac *oblacione sincerè* , & ex corde *facta anima mea* se sentit *quietam* , *sinè scrupulo* , & *consolatam* : argumento erit , quod *electio benè* , *purè* , & *sine mixtura alicujus affectio*.

Etionis inordinatæ facta sit. Pater
noster.

*Hoc Exercitio claudit S. IGNA-
TIUS Exercitia secundæ Hebdo-
madæ.*

Hic verò agens exercitia monen-
dus est 1. Ne impullus fervore aliquo
spiritûs, ullo se obstringat voto quid-
piam præstandi, nisi postulato antea
& præhabito consilio à Patre spiritu-
ali, vel Confessario. 2. Est monendus,
quod, quando, factò discursu per pun-
cta prædicta, circa extrema, quæ sunt
materia electionis, reperit, æquè illa
conducere ad majorem gloriam
Dei, & animæ suæ bonum; tunc est
ocasio reducendi ad praxin *ul-
timum perfectionis gradum*, de
quo fuit sermo *in puncto quarto
exercitii præcedentis*; eligendo vi-
delicet illud *extremum*, quod sensu-
alitati fuerit magis oppositum, & pœ-
nale ad meliùs imitandum **CHRIS-
TUM D.** 3. Monendus, ad firman-
K 3 dum

dum propositum electionis factæ, & vincendas novas difficultates, quas solet afferre rei electæ executio, magnopere juvare *considerationem victoriarum CHRISTI D.* in sua *sacra Passione.* Propter quod *S. IGNATIUS*, conclusâ, cum hoc exercitio, *secundâ hebdomadâ, tertiam totam* impendit *in sacra Passione, singulisq; ejus partibus meditandis.* 4. Monendus, ut semel factâ electione juxta præscriptas regulas, nullatenus illam immutet, præsertim *in tempore desolationis*; hoc est, cum se interiùs sentit *turbatum*, aut *inquietum* aliquâ tentatione, aut passione, quæ internam obscuritatem affert, aliâve ad resterrenas inclinatione, seu affectione: quia tunc non est *tempus idoneum ad alterandam electionem rectè factam.* Cæterùm, si transactâ turbatione, recuperatâque internâ tranquillitate animæ, novæ circumstantiæ tales occur-

occurrerint, ut videatur necessarium, iterum circa rem electam deliberare, tunc denuo nova electio poterit fieri juxta præscriptas regulas.

Tandem est advertendum, cum res ejusmodi est, ut ad executionem sui exigat tempus successivum, opportunum tunc fore usum *examinis particularis*, ut melius & citius id, quod intenditur, executioni mandetur, & obtineatur.

EXERCITIUM VII.

De Passione Christi D. N.

Passus est pro nobis, vobis relinquens Exemplum, ut sequamini vestigia ejus. 1. Petri 2.

Nihil est, quod magis animet strenuum militem in prælio, quam videre victorias, quas suus Dux reportat in illo. Quare, reducendo ad hoc exercitium omnia, quæ in *tertia hebdomada* posuit S. **IGNATIUS**, monstrabimus Exercenti se (parato

K 4

jam

jam per exercitia facto, in *secunda hebdomada*, ad sequendum **CHRISTUM** in expugnatione Regni cælestis) illustres victorias, quas tempore suæ sacræ passionis hic noster Rex & Dux reportavit de tribus illis inimicis, contra quos ad hoc bellum gerendum venit: nimirum vincens nostrum appetitum applausus, æstimationis, & honoris, summâ suâ derelictione, inhonoratione, & ignominia: & nostrum appetitum delectationum, & voluptatum suis summis doloribus.

Oratio præparatoria erit solita. Compositio loci, aspicere **CHRISTUM D. N.** confixum cruci. Petitio, postulare ab ipso gratiam congruam ad imitandas suas victorias in hac spirituali Palæstra.

I. Punctum erit, considerare *Pau-
pertatem*, quam **CHRISTUS D.
N.** passus est tempore suæ sacræ pas-
sionis, quæ tam extrema fuit, ut
cun-

euncta generaliter ipsi defuerint. Quandoquidem nec habuit *lectum*, in quo moreretur; nec *vas aquæ*, quâ fitis ejus mitigaretur; nec *aliud quidpiam ad se* in *agonia mortis* refrigerandum, præter *acetum felle mixtum*. Et cum perfecta paupertas, testante *PAULO*, sit, *habere duntaxat alimenta*, & quibus *tegamur*; Ille, qui, cum esset *Dominus omnium*, *pauper* pro nobis factus, ulterius eam perfecit, non habens, neque, quo *tegeretur*, neque, quo vel *fitim sedaret*. Cum item ita sit, ut qui moritur, jus habeat ad aliquod *sepulchrum*, *cadaverisque operimentum*; & ad disponendum *pro arbitrio suo* de rebus, quas habet: vel his etiam caruit *DOMINUS N.* siquidem sepultus est in *sepulchro alieno*, opertusque *sindone*, *per modum eleemosinæ* datâ; nec de *vestibus*, quibus utebatur, & quas *solas* habebat, disponere potuit *pro arbi-*

arbitrio suo; sed eis spoliatus, vidit ipsas inter milites pro eorum beneplacito dividi. O in omnibus, & omnium ditissime! Quàm extremà cum paupertate vicisti nostram divitiarum cupidinem!

II. Punctum. Ponderandum est, quomodo *CHRISTUS D.* tempore *sue passionis* adeò fuerit ab omnibus etiam *amicis, cognatis, & notis derelictus*, ut potuerit dicere per Prophetam: *considerabam ad dexteram, & videbam, & non erat, qui cognosceret me.* Tantòque casus iste fuit sensibilibior; quantò è loco fuit sublimiori. Cùm enim eousque communiter fuisset æstimatus ùt *santus*, honoratus ùt *Magnus Prophetæ*, auditus ùt *Prædicator & Magister insignis*; trahens ubique post se *populum sequentem ipsum*, in civitate, in templo, in synagogis, in castellis, in terra, & in mari: *magnificatus* ob tot sua, tamque il-

lu-

lustria miracula; dilectus ob beneficia, quæ passim largiebatur. Totum hoc subito commutatum est in contemptum, ignominiam, infamiam, & odium.

Nam sui *Nationales* procuraverunt illi mortem cum summa injuria. *Gentiles Romani* crudelitate summâ executi sunt. *Sacerdotes*, & *literati* erant velut fermentum, quo tota populi massa exacerbata contra salvatorem evasit. *Principes* insufflabant ignem, & in popularibus talis flamma excitata est, qualis tanto injuriarum, dolorumque diluvio extingui non potuit. Vel in suis, qui scholam ejus fuerant secuti, fidelitatem firmam non invenit. Nam ex duodecim, quos Apostolos elegerat, alius vendidit, alius negavit, & omnes dereliquerunt eum. Sola ipsius Mater non dereliquit; sed neque juvare potuit, neque defendere; potius augebat ejus dolo-

dolores præsentia suâ. *Pater* autem *æternus*, qui potuit; noluit saltem pro tunc: quod ejus inimici exprobrabant, quòdque ipsum coëgit exclamare: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* sic vicit *CHRISTUS* nostram appetitum inordinatum applausûs, & æstimationis humanæ.

III. Punctum. *Inhonoratio & ignominia salvatoris* in sua passione fuit *summa*. Crevit enim *ex parte sue personæ*, quæ erat *veri Dei*; & in quantum homo, eò magis sentiebat suas injurias, quò *generosioris* cordis erat. Crevit *ex parte altitudinis æstimationis*, ad quam ascenderat, cadens ex illa in profundioram *extremitatem*, despectûs, ac contemptûs: Nam populus, qui tanti eum faciebat, tamque avidè sequebatur, videns ipsum à Principibus, & Magistratibus adeò contumeliosè captum, mox (uti solet accidere)

dere) se se deceptum in eo honorando reputavit : omnesque veluti *infamati*, quod tantum honorem homini fraudulento detulerint, novis injuriarum inventis errorem emendare curabant.

Crevit ex parte *personarum*, quæ *inhonorârunt* eum : nam *literati*, & *seniores*, *Pontifices* & *Sacerdotes*, *Magistratus*, & *Judices*; in quibus ob suam eminentem authoritatem in literis, & religione minùs præsumi poterat, aut ignorantia, aut injustitia : hi fuerunt, qui post multam considerationem, atque consultationem, causâque in consilio examinâtâ, pronuntiârunt illum rem mortis : quam totus populus petivit à Præside, & extorsit cum violentia populari. *Militésque gentiles*, gens sinè Deo, abjecta, & vilis, fuerunt *carnifices*, qui executioni mandârunt : injicientes in *Regem glorie* manus & linguas absque ullo

lo respectu, & pudore. Ad quod accedit, fuisse cum ab uno suorum discipulorum venditum, & ab alio negatum, & à cæteris derelictum; quorum unum quodque suo modo ipsius ignominiam fecit graviolem.

Crevit & hæc ex parte delictorum, de quibus falso accusatus est, quæ multa fuerunt, & gravissima. Nimirum, quod esset blasphemus in Deum, cuius se filium, atq; adeo æqualem jactaret. Quod esset proditor in Reges, quorum titulum, & dignitatem sibi usurparet; vetaretque, ne solverentur illis tributa. Quod impostor, ac perturbator populi, trahens post se illum inquietum: congregans scholam, & spargens doctrinam novam & perniciosam, discurrendo de loco in locum absq; ullo fixo domicilio. Quod magus, & incantator, qui falsis miraculis, arte Dæmonis factis, populum ipsum teneret deceptum, & illusum. Crimina

minā cuncta enormia, & odiosa, & quæ alia supponebant.

Crevit denique inhonoratio Christi *ex parte rerum*, quas *præstiterunt* in ipsum, refertas omnes dolore simul & ignominiâ. Nam apprehenderunt cum noctu, & in horto, & cum tumultu militis armati: traxerunt per civitatem ligatum cum dedecore, sicque stiterunt Concilio: ubi ejus causa examinata est cum violentia. Et servus Pontificis coram ipso impudenter ei injuriam linguâ; & manu alapam impegit: qui custodiêrunt illâ nocte, totam in eo vexando, atque inhonorando expenderunt. Nam *velabant faciem ejus & conspuebant, & colaphis percutiebant; & dicebant: prophetiza, quis est, qui te percussit? Multisque aliis modis ei illudebant.* Manè autem facto, ad mortem damnatum, à tribunali in tribunal ignominiosè traduxerunt. Apud *Herodem*

dem veste albâ indutus ludibrio habitus est tanquam *fatuus*: & apud *Pilatam* veste nudatus, dirè flagellatus est tanquam *fur*. Cohors gentilium coronatum spinis, ut *Regem fictitium* adoravit: & populus Judæorum, ut *Regem verum*, non admissum, abominatus est. factâque *illius* cum *Barabba* comparatione, seditiosum homicidam vitâ donavit: & *pacis, ac vitæ Auctorem*, magnis clamoribus postulavit ad mortem. Damnavit demum *Pilatus* ad crucifigendum: genusque mortis, tunc valdè infame, bajulatu publico crucis, & comitatu latronū, longè infamius effectum est. Denique nudus, & cruci confixus in loco Calvariæ exaltatus est coram innumera hominum multitudine, qui ad Paschæ celebritatem conveniant. Et, quasi omnia hæc non sufficerent, ibi eum jam moribundum multiformiter blasphemabant: eique deli-

delicta non facta ab ipso, sed à se conficta exprobrabant. O honorator, & honor hominum! Quis te sic propter eos inhonoravit? O cæcitas Christianorum, qui se se jactantes de fide sua, toti sunt in æstimandis, atque procurandis honoribus!

IV. Punctum erit de *doloribus*, quos *CHRISTUS REX* noster in sua passione passus est, tórque fuerunt, ac tanti, ut benè potuerit Propheta dicere: *quod à planta pedis usque ad verticem non esset in eo sanitas: & quod plagatus totus, quasi leprosus, speciem, decorem, & aspectum, quo cognosceretur, amiserit.* Erant scapulæ, & reliquæ corporis partes flagellis *laceræ*: *humeri contusi* pondere *crucis*: *pectoris ossa loco sejuncta* præ nimia distensione. *Caput spinis perforatum*: *Capilli capitis, & barbæ avulsi*: *Genæ colaphis denigratæ*: *Os fistibundum, & Lingua à contactu*
 L fellis

fellis amara. Exangues venæ: bra-
chia, & crura adeò distenta, ut
corporis ossa possent dinumerari:
Manus, & pedes terebrati clavis,
è quibus pendens integrum corpus
per suamet vulnera continuò magis,
& magis pondere suo vulneraba-
tur. Cor tandem summâ afflictione
transfixum; ac totus homo ita do-
loribus, & afflictionibus affectus, ut
absq; ullo alio etiam lethali vulnere
efflaverit animam. O DEUS impas-
sibilis! Quàm longè ab imitatione
tua currit, qui post suas delectatio-
nes, atque delicias currit. Hoc mo-
do ad expugnandum nobis Reg-
num cælorum Rex noster milita-
vit, contra eos tres inimicos, qui
nobis inferunt bellum, ne intremus
in illud: tres scilicet nostros inor-
dinatos appetitus, divitiarum, ho-
norum, & deliciarum. Et hoc mo-
do ad ejus imitationem nos quoque
contra eos militare debemus, si vo-
lu-

Iam strenuorum militum leges implere, & ex victoriae fructibus nostram partem habere. Ne tamen nos debilitas nostra retardet ad aggrediendum imitationem ejus, quem scimus, esse *fortitudinem Dei*: ponamus oculos mentis in tot hominibus sanctis, tum confessoribus, tum Martyribus, quot fuerunt in Ecclesia, *debilibus sicuti nos*: & nihilominus in hac spirituali militia, strenuissimis imitatoribus *sui Regis*, cum adiutorio gratiae ejus. Consideremus eorum egregia facinora, & siquidem illi nec fuerunt *alterius naturae à nostra*, nec habuerunt *alterum Deum à nostro* (qui semper est idem) in *sua gratia* conferenda *liberaliorē*: properemus, resumpto spiritu in ipsorum imitationem; ut sicut *illi triumpharunt*, & *nos triumphemus*.

Itaque, & nos, inquit *APOSTOLUS*, *tantam habentes impostam*

sitam nubem testium, qui nos in-
 tuentur, & suis exemplis ani-
 mant, ad præliandum, depo-
 nentes omne pondus, & circum-
 stans nos peccatum, per patienti-
 am curramus ad propositum nobis
 certamen: aspicientes in autho-
 rem fidei & consummatorem JE-
 SUM: qui proposito sibi gaudio,
 sustinuit crucem confusione con-
 temptâ, atq; in dextera sedis Dei
 sedet, ut nobis omnibus persua-
 deret exemplo suo, præterquam
 fide verbi sui. Quod si mediâ mor-
 tificatione cum ipso commortui-
 simus, & convivemus, & si me-
 diâ luctû incommoda hujus certa-
 minis cum ipso sustinebimus; & con-
 regnabimus, (ut contestatur ipse
 APOSTOLUS) & non aliter. Fi-
 nem imponat colloquium, quo ab
 eodem nostro summo Rege peti-
 mus perfectam ipsius imitationem.
 Pater noster. Hoc exercitium vir-
 tute

tute continet omnia, quæ S. IG-
NATIUS posuit in tertia hebdo-
mada.

EXERCITIUM VIII.

De Amore Dei.

Quis nos separabit. Rom 8.

HOc est ultimum exercitium
quartæ hebdomadæ S. IG-
NATI, ad quod per illius residu-
um disponit Sanctus meditationi-
bus mysteriorum Resurrectionis
Christi Domini. Fructus autem
per illud intentus, qui est amor
Dei perfectus, finis est omnium ex-
ercitiorum, & totius vitæ spiritualis.
Antequàm illud ingrediatur, sup-
ponit Sanctus duo principia certa.
Primum est. Amorem non in
verbis, sed in operibus consistere,
juxta illud S. Joannis in sua 1. Epi-
stola: *Filioli mei, non diligamus
verbo, neque lingua, sed opere,*

& veritate. Quò etiam spectat illud *CHRISTID.* in suo Evangelio: *Si diligitis me, mandata mea servate.* Et rursus illud: *Qui habet mandata mea & servat ea, ille est, quid diligit me.*

II. *Principium est: Opera in quibus consistit amor, esse communicationis bonorum, quæ amans amato communicat ex iis, quæ habet: ut, si habet scientiam, honores, divitias, aut alia bona, illa suo amato communicet, in quantum potest. Itaque amor verus præcipuè consistit in communicatione, quâ amans amato sua bona communicat.*

Possunt etiam supponi, *tanquam principia, ad vim præbendam discursibus hujus exercitii illud Proverbiorum 22: qui dat munera, animam auferit accipientium.* Et proverbium illa *vulgaria: Munera confringunt saxa. Amor amoris magnas*

nes

nes est. Amor nullo alio pretio solvitur, quam amore.

His positis, *Oratio preparatoria* erit solita. *Compositio loci*: considerare me coram *Deo* erga me benigno, ac benevolo: & coram omnibus *Beatis* pro me, interpellantibus. *Petitio*: postulare à *Deo* *claram cognitionem*, tum magnitudinis beneficiorum mihi factorum, tum infinitæ bonitatis benefactoris, ut propter illa, & propter ipsum tantum eum amem, quantum à me amabilis est.

I. *Punctum*. Ad memoriam traham *beneficia* mihi facta à *Deo*: nimirum *beneficium creationis*: ad quod pertinet *totum esse animæ, & corporis*, cum omnibus suis partibus, & membris, potentiis, & sensibus. *Beneficium conservationis*: ad quod pertinet *fluxus continuatus Omnipotentie divine*, & cætera cuncta bona *naturæ intrinsecæ*, &

extrinseca ad meam conservationem ordinata, & quoquo modo concurrentia. *Beneficium redemptionis*: ad quod pertinet, *adventus filii Dei* in mundum; & *omnia*, quæ pro *hominibus* fecit, & *passus est in carne mortali*. *Sacramenta*, quæ instituit: *Auxilia gratiæ*, quæ nobis comparavit: & *cætera dona supernaturalia communia*, quæ nobis sunt data. *Beneficia* denique *omnia particularia*, quæ mihi particulatim contulit Deus. Quæ omnia, si benè considero, innumerabilia esse, reperiam, unà cum aliorum malis, à quibus me liberavit: quo titulo *mea* etiam sunt *beneficia*. Accedit *desiderium* infinitum, quod *Deus* habet, dandi *se ipsum* mihi *in gloria*, cum aliis ineffabilibus bonis *per integram æternitatem*.

Ponderabo *excellentiã Datoris*: *multitudinem* beneficiorum: *intensionem infinitam* amoris, à quo

quo illa manarunt : idque quam liberaliter, & sine ullo commodo proprio! Quam gratuito, & sine ullo merito meo! Movente solâ Dei Bonitate, communicativâ sui infinite. Utensque principis suppositis, concludam: si amor consistit in operibus, & in communicatione Bonorum amanti erga amatum: quantus est amor, quo Deus me amat? Siquidem tantâ pro me operatus est, & operatur, & desiderat operari: tantâque mihi communicavit, & communicat, & desiderat communicare. Et, si amoris pretium est amor: quo amore debeo illi correspondere, ipsi communicando & tradendo totum, quod sum, quod habeo, & quod possum? Maximè cum nihil ei dare possim, quod jam suum non sit? Et, si munera rapiunt corda, saxâque confringunt? O rebelle cor meum? Quomodo te rapi non sinis

tot *Dei muneribus* ? O durius ad-
 mante ! Quomodo tot *donorum*
ictus non sentis ? Quomodo *tanto*
amoris igne durities tua non mol-
 lescit ? Hic ob malam meam corre-
 spondentiam pudore correptus, eam
 satagam emendare : conversusque ad
Deum prompto ac fervente affectu
me totum, & omnia mea offeram
 ipsi dicens : *accipe Domine totam*
meam libertatem, memoriam, in-
tellectum, & universum, quid-
quid sum, & quidquid possum.
Omnia à te mihi tradita sunt: om-
nia tibi reddo, ut de omnibus om-
nino disponas juxta tuam sanctis-
simam voluntatem. Da mihi tui
amorem, & gratiam; quia hoc
mihi sufficit.

II. Punctum erit, considerare,
 quomodo Deus habitet in *omnibus*
creaturis. In Elementis, dando eis
 esse, in arboribus, dando eis vivere,
 in animalibus, dando eis sentire :

&

& in hominibus, dando eis præterea intelligere. Atque ita in me, dando mihi esse, vivere, sentire, & intelligere. Et insuper, ut habitet in templo suo, ad suam similitudinem factò, ornatòque supernaturalibus donis: quibus creditur, amatur, adoratur, & colitur Deus. Ponderabo, discurram, & concludam, sicuti in Puncto præcedente: addendo considerationem de modo, quo Deus dedit, & dat mihi sua dona, non mittendo illa ad me per tertiam personam (uti faceret Rex terrenus, respectu cuiusvis sui subditi, quantumvis dilecti) sed veluti adferendo illa in domum meam per se ipsum: qualiter se etiam gerit cum bonis, quæ confert ad servitium meum cæteris creaturis: quæ est admirabilis dignatio. Unde inferam, me quoque pariter debere ipsi correspondere: reddendo, ac impendendo in obsequio suo

suo, cum magno amoris affectu, totum, quod sum, possum, & habeo, non utcunque, sed coram ipso, cum jugi memoria suae praesentiae, atque ita serviendo ipsi in praesentia sua: qui est altior gradus amoris Dei, & estimabilior, & promptior ad ejus voluntatem implendam. Quoadmodum altius est, & estimabilius servitium, quod Regiterreno praestatur in ejus praesentia, aptiusque ad cognoscendam, & implendam voluntatem ejus, quam, quod praestatur in absentia.

III. Punctum erit: considerare, quomodo Deus laboret (hoc est se gerat, ac si laboraret) in omnibus creaturis, In caelis, Elementis, arboribus, animalibus, fructibus. &c. & in me ipso, scilicet conservando cuncta, & immediatè concurrendo cum singulis, ad omnes eorum motus, & actiones, vivendi, sentiendi, intelligendi, & ceteras:

omni

in

in ipso enim vivimus, movemur,
& sumus, ut dicit APOSTOLUS.
 Discurram; & me offeram, ut supra.
 Ponderabo insuper hic *ineffabi-*
lem dignationem Dei: qui non
 solum conservat, & adjuvat me,
 per se immediate, ad omnes meas
 operationes, sed etiam ad servitium
 meum conservat ceteras creaturas,
 &, quod plus est, & mirabilius,
 illas per se immediate adjuvat ad
 mihi serviendum. Quid diceremus
 de amore Regis erga suam sponsam,
 qui eum obligaret, non solum ad
 procurandum, & sustentandum pro
 illius servitio omne servorum genus,
 sed etiam ad cooperandum per se
 eum eorum singulis in omnibus per-
 tinentibus ad servitium ipsius Regi-
 nae. O amor Dei erga me, qui ad
 tantò *majora,* & *plura* obligat
 ipsum! Curabo ei correspondens
 ascendere *ad tertium gradum cha-*
ritatis, qui cum *praesentia,* &
 amo-

amore Dei, jungit exactam executionem omnium, quæ ei placent quin labor externus impediatur talem præsentiam, & amorem, internamque pietatem, & pacem, quam secum ferunt. Quod obtinetur reducendo cuncta ad solum unum: quod est Deo placere.

IV. Punctum erit, considerare, quomodo omnia Bona creata descendant ab increatis: ut mea potentia limitata à summa, & infinita Potentia Dei; & idem est de sapientia, bonitate, justitia, misericordia, &c. sicuti à sole descendunt luminis radii, à fonte rivi aquarum, &c. unde aperitur nobis via ad ascendendum per perfectiones creatas ad divinas, ubi illæ sunt cum præstantia infinita. Proindeque latè discurram, considerando, magnitudinem Essentiæ Dei, ejus independentiam, eternitatem, & cætera attributa, Bonitatē, Pulchri-

chritudinem, sapientiam, Omnipotentiam, Immensitatem, Misericordiam, Justitiam, Liberalitatem &c. Ponderando in unoquoque seorsim ejus conditiones, & proprietates. Unde transibo ad quartum, & perfectissimum gradum amoris Dei: quo amatur propter se ipsum; ut summum bonum, claudens in se omnia bona: ita ut, qui sic amat, nihil jam inveniat, quod amet, nisi Deum, propter quem solum & unum amat, quidquid aliud amat. Finem imponam colloquio, quo ardente cordis affectu petam à Deo; ut præbeat mihi lucem claram ad cognoscendam suam infinitam bonitatem, & gratiam efficacem ad eam semper, & unice perfectissime amandam, adimplendo semper in omnibus, & perfectissime suam sanctissimam ac perfectissimam voluntatem. Pater noster.

AD.

ADMONITIO
AUTHORIS.

Via ad salutem æternam, & ad perfectionem Christianam, quam S. IGNATIUS nos docet in his exercitiis, eadem est, quam CHRISTUS Dominus nos docuit suis *verbis*, & *exemplis*. Atque ita unica est *via vera, & secunda*. Etenim in *prima hebdomada* docet nos *sanctus*, exire per *pœnitentiam à peccatis*, cum *efficaci proposito* nunquam ad illa redeundi: cum quibus, quando *gravia* sunt, *salus æterna* componi nequit. In *secunda* autem, & *tertia hebdomada* docet nos, quomodo sequentes CHRISTUM ad perfectionem *Christianam* debeamus tendere, pugnando contra *appetitus* nostros *divitiarum, honorum, & voluptatum*.

tum, quæ sunt obstacula impedi-
entia, ne consequamur illam. Nam,
ut ait *S. AUGUSTINUS*, *ejusmo-
di appetitus sunt venena chari-
tatis*, (in cujus perfectione confi-
sit Christiana perfectio) *Et quo
passu illi minuuntur, charitas
crescit: eisque victis, & supe-
ratis, mox anima obtinet, ac
possidet perfectam charitatem.*
Ad quam consequenter nos ducit
S. IGNATIUS in quarta hebdo-
mada, tanquam ad rem, quæ con-
naturaliter sequitur ex illa victoria.
Quoniam nostra anima, semel avul-
sa à terra, connaturaliter volat in
cælum, ad se *Deo* per amorem uni-
endam tanquam *Centro suo*. Sed
quoniam pugna contra *tres dictos
appetitus* per eorum abnegationem
facienda, sine juvamine orationis
non potest fieri: pariter nos docet
S. IGNATIUS, hanc esse debere
illam communem, & omnibus fa-
cilem

M

cilem

cilem, quam principio explicavimus; quæ & secuta in se, & in nostra libertate posita est. Nam altera *oratio contemplativa*, & *extraordinaria*, ad quam *Deus* aliquos *Sanctos* elevat, mediis extraordinariis illustrationibus, visionibus, & revelationibus, nec est adeò secuta, cum soleat à Dæmone confundi, nec est in potestate nostra, ut eam industriâ nostrâ possimus comparare. Quocirca *S. IGNATIUS*, etsi fuerit unus è *sanctis*, qui in altiori gradu eam habuerunt communicatam à *Deo*, ne verbum quidem de ea loquitur in his exercitiis. Per regulas tamen ab ipso traditas discerni poterit in anima, qui eam habuerit, an sit donum à bono spiritu proveniens, an fraus intrusa à malo?

Hoc supposito: ego iterum fidelibus omnibus consulo, ut, si piè vivere, & suam æternam salutem obtinere, aut etiam ad perfectionem
chri-

christianam tendere cupiant, his exercitiis faciendis quot annis se dedant, sive utendo *vivo instructore*, sive loco illius *hoc libello*. Quo casu, si cui occurrerit dubium aliquod, aliquem circa illud *Confessarium* pium, & doctum consulere poterit. Statuâtque certò quicumque hæc exercitia fecerit, nunquam fore, ut ipsum illa fecisse pœniteat.

C O R O L L A R I U M

Ad

Hagiophilum Marianum.

Quàm graphicè, ac nervosè *AUTHOR* negotium animæ, & *salutis*, per octidua *S. P. IGNATII* exercitia tractandum, considerandum, dirigendumque proponat, atque exponat in *PRAXI*, nemo non videt, qui videt. Porro unum est necessarium; *MARIANE HAGIOPHILE*; ut serio velis, quod potes. Etenim si possunt, aut

M 2

po-

potuerunt isti, & isti; cur tu non poteris? Est *argumentum*, & *incitamentum* AUGUSTINI ineluctabile. At, si fortè *instructor vivus* non esset à latere; ecce ad calcem præstò est *Index brevis*, secundùm quem ad mentem *Authoris* meditationes & considerationes etiam ex solo hoc libello instituas, sin alium, propositas materias tractantem, in subsidium assumere libeat. Quamquam & unum sæpè alterumve punctum cogitationes suggerat factis ponderosas: quibus si addideris *Orationem preparatoriam*, cæteraque præmitti solita, cum suis *clausulis ad finem*, habebis in promptu meditationes & considerationes omninò graves. Illud modò memineris, horam considerationis non eo præcisè tenore exigendam, quo hora meditationis, nam in ista majori quasi apparatu præambulorum, discursuum, affectuum, &c.

Exer-

Exercitans procedit de uno ad aliud; in illa verò agit *secum ipso sincere*, & sine passione, idque præcipue *per modum examinis*, & *familiari* etiam *ad se ipsum interrogatione*, disquirendo: ecquæ vitæ norma teneatur? Quomodo hoc, aut illud instituendum, agendum, omitendum? Quâ ratione respondeat obligationi, aut officio statûs &c. Et vel ideo S. Bernardus compendiosè quidem in verbo, at copiosè fatis in suo sensu, quid horâ considerationis faciendum sit, monet: *Redi ad cor tuum, & diligenter discute te ipsum. Considera, unde venis? - - - Quò tendis? ... Quomodo vivis? ... Quid agis? ... Quid omittis? Quantum quotidie proficis, vel quantum deficis? ... Quibus cogitationibus magis incurfaris? ... Quibus affectionibus frequentius tangeris, vel quibus tentationibus*

nibus à maligno spiritu magis impugnaris? ... Ita mellifluus de interiore domo cap. 14. Atque hic ipse considerationis, vel reflexionis modus sæpè adhiberi potest per annum: imò verò occupatis nimium, tantum semper erit otii; ut *veritates* octiduanis exercitiis agnitas, tanquam *Novellas è cælo datas*, identidem revisant. Tum verò fructus nascetur ingens, qualem nimirum *in terra bona semina optima* promittunt.

FRUCTUS

Ex Octiduanis S. P. Ignatii Exercitiis colligendi.

- I. **A**gnitio finis, & executio mediorum ad finem II. Notitia sui ipsius. III. Detestatio & fuga mortalis, nec minor cautela venialis. IV. Mors bona ex vita bona. V. Timor utriusque iudicii & spes optatæ sententiæ. VI. Vivax confidera-

deratio, & horror inferni. VII. Electio boni, repudiatio mali. VIII. Imitatio *CHRISTI* patientis, & studium mortificationis. IX. Amor & affectus *DEI* super omnia. X. Constantis vitæ tenor ad normam, & obligationem statûs, officii &c. XI. Pax & tranquillitas animæ XII. Zelus propagandi fructum Exercitiorum ad alios: nam si ex mente *Philosophi*, omne bonum est diffusivum sui, cur dogmata bona, quæ ex sacris exercitiis collegimus, non communicemus aliis, in allocutionibus piis, in concionibus, Catechismis &c. Ubique & in omnibus prædicetur DEUS! Laudetur DEUS!

Fiat! Fiat!

IN-

I N D E X.

I N D E X

Meditationum, considera-
tionum, & lectionum pro Exer-
citiis octiduanis.

Dies I.

- M**Ed. I. de fine hominis. P. I. E. I. 27.
Med. II. De fine creaturarum, P. II.
E. I. 32.
Med. III. De usu creaturarum P. III. &
IV. E. I. 34. 37.
Consid. de Oratione mentali. 19.
Lect. C. I. Eccle. & fin. C. 16. Matth. à
V. 24.
C. 1. & 20 L. 1. Imit. Ch.
Rodriquez De perfectione Christiana C. 1.
Tr. 1. Part. 1.

Dies II.

- Med. I. De suppliciis peccati in Angelis
& homine, P. I. E. II. 56. 58.

Med.

I N D E X.

Med. II. De Supplicio Peccati mortalis proprii in inferno, & alieni in Filio Dei P. I. E. II. 60. 62.

Med. III. De malitia ac dissonantia mortalis. P. II. E. II. 62.

Consid. De Examine Generali & Particulari 40. 47.

Lect. C. I. Isa. & C. 7. Ep. ad Rom.

C. 21. & 22. L. I. Imit. Chr.

Rodrig. C. 23. Tr. 8. Part. I.

Dies III.

Med. I. De effectibus peccati mortalis, & multitudine commissorum. P. III. & IV. E. II. 66. 68.

Med. II. De rigore supplicii Peccati venialis. P. I. De peccatis VV. 71.

Med. III. De malitia venialis. P. II. De Peccatis ven. 75.

Consid. de effectibus & affectionibus venialis. P. III. 77.

Lect. C. 19. Eccli.

C. 6. & 15. Lib. I. Imit. Ch.

Rodrig. C. 9. & 10. Tr. I. Part. I.

Dies

I N D E X.

Dies IV.

Med. I. De natura & proprietatibus mortis P. I. E. III. 84.

Med. II. De circumstantiis ante mortem P. II. E. III. 92.

Med. III. De Circumstantiis post mortem. P. III. E. III. 95.

Consid. de praeceptis Decalogi & Ecclesia.

Lect. C. VII. L. Job.

C. 23. & 25. L. I. Imit. Chr.

Rodriq. C. 5. & 6. Tract. 2. Part. 1.

Dies V.

Med. I. de horrore iudicii extremi. P. I. & II. E. IV. 99. 103.

Med. II. De Processu iudicii universalis. P. III. & IV. ibid. 105. 107.

Med. III. De Inferno E. V. 112.

Consid. De Confessione Generali, & preparatione ad illam. 53.

Lect. C. 2. Jerem. & C. 7. S. Matth.

C. 13. & 24. Imit. Ch.

Rodriq. C. 1. & 11. Tr. 7. Part. 1.

Dies

I N D E X.

Dies VI.

Med. I. De Regno Christi, P. I, E. VI. 129.

Med. II. De duobus vexillis P. II, ibid. 132.

Med. III. De tribus classibus hominum, & tribus gradibus humilitatis, P. III, & IV. ibid. 137. 138.

Confid. De bona electione, 141.

Lect. fin. C. S. Matth. 19. à V. 13.

C. I. L. II. & C. 3. L. 3. Imit. Ch.

Rodriq. C. 1, Tr. III. Part. II.

Dies VII.

Med. I. De Paupertate, & derelictione Ch. in Passione. P. I. & II. E. VII. 152. & 154.

Med. II. De ignominiis & injuriis Christi. P. III. ibid. 156.

Med. III. De doloribus Christi in- & externis. P. IV. 161.

Confid. de regulis & obligationibus sui Ordinis, status, officii &c.

Lect. C. 53. Isa. & aliquot capita de passione D. N. 7. C.

C. II. & 12. L. 2. de Imit. Christi.

Rodriq. C. 3. & 8. Tr. 7. Part. 2.

Dies

I N D E X.

Dies VIII.

*Med. I. De duobus principiis amantis ad
amatum. E. VIII. 165.*

Med. II. De beneficiis Dei. ibid. P. I. 167.

*Med. III. De vario modo beneficentiae divinae.
ibid. P. II. III. & IV. 170. &c.*

Confid. De Fructibus exercitiorum. 182.

*Lect. C. 13. Ep. 1. ad Cor. item C. 2. & 3.
Ep. 1. S. Joan.*

C. 7. & 10. L. 2. de imit. Ch.

Rodrig. C. 5. Tr. 7. Part. 2.

F I N I S.

I N D E X

Part VIII

1. Die Geschichte der Stadt Magdeburg
von 1024 bis 1545

2. Die Geschichte der Stadt Magdeburg
von 1545 bis 1806

3. Die Geschichte der Stadt Magdeburg
von 1806 bis 1918

4. Die Geschichte der Stadt Magdeburg
von 1918 bis 1945

5. Die Geschichte der Stadt Magdeburg
von 1945 bis 1990

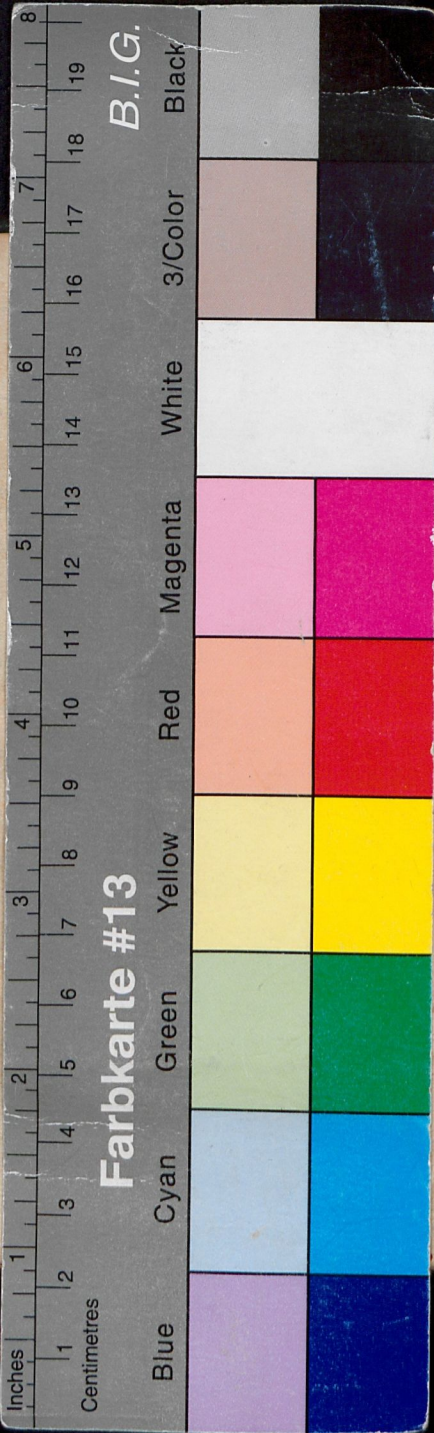
6. Die Geschichte der Stadt Magdeburg
von 1990 bis 2000

Jm 1614

X2330007

Jm

ANNUS
NOVUS ET SANCTUS,

SIVE

PRAXIS
EXERCITIORUM
SPIRITUALIUM

S. P. IGNATII

Usu Annuo,

Primùm post Annum
sanctum, utiliter & sanctè
frequentanda.

XENIUM

ALMÆ CONGREGATIONI

*Colleg. MAJORI Soc. Jesu
Lob. Sub Titulo, & Presidio 1727.*

B. V. MARIÆ

AB ANGELO SALUTATÆ

Falde oblatum,

ANNO M. DCC. XXVI.

Cum Permissu Superiorum.

Typis, Josephi Ant. Köfs, Typogr. Aulici.

S. 1867/88: 1179